Leto XXIV. št. 142

Poštnina plačana v gotovini
Postgebühr bar bezahlt

Ljubljana, petek 23. junija 1944

Preis — Cena 1.— L

Upravništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5. Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Inseratni oddelek: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5 — Telefon št. 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Izključno zastopstvo za oglase iz Italije in inozemstvo: UPI S. A., MILANO

Računi: za Ljubljansko pokrajino pri poštnočekovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje Italije: Servizio Conti, Corr. Post. No 11-3118

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.

Uredništvo:
Ljubljana — Puccinijeva ulica št. 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo.

London seit 160 Stunden unter Störungsfeuer

Feindangriffe gegen Einschliessungsring an der Orne zerschlagen — 129 angloamerikanische Terrorflugzeuge abgeschossen

Aus dem Führerhauptquartier, 22. Juni. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

In der Normandie wurden verschiedene Angriffe des Feindes gegen unseren Einschliessungsring östlich der Orne zerschlagen. Gegen die Landfront der Festung Cherbourg fühlte der Feind mit stärkeren Aufklärungskräften vor, die abgewiesen wurden. Bei den Kämpfen auf der Halbinsel Cherbourg hat sich der Kommandeur der 243. Infanteriedivision, Generalleutnant Helmich mit seiner Division besonders ausgezeichnet. Er fand am 17. Juni bei diesen Kämpfen den Heldentod.

Der Grossraum London liegt nunmehr seit 160 Stunden mit nur geringen Unterbrechungen unter unserem Störungsfeuer.

Die Luftwaffe griff mit Kampf- und Schlachtflugzeugen in die Erdkämpfe ein und erzielte in der vergangenen Nacht mit schweren Kampfflugzeugen Bombentreffer auf Schiffen vor dem Landekopf.

Infolge der hohen Verluste, die der Gegner in Mittelitalien erlitten hatte und die ihn zu grösseren Umgruppierungen zwangen, trat der Feind erst am Nachmittag mit Schwerpunkt beiderseits des Trasimenischen Sees mit starken Kräften zum Angrif an. Unsere Truppen zerschlugen erneut alle Angriffswellen und behaupteten ihre Stellungen. 23 feindliche Panzer wurden abgeschossen. Im Seegebiet von Piombino schoss Marineflakartillerie acht feindliche Jagdbomber ab.

Im Osten scheiterten bei reger beiderseitiger Artillerietätigkeit örtliche Angriffe der Sowjets nordwestlich Tarnopol, im Raum beiderseits Kowel und südöstlich Witebsk. Ein starker Verband schwerer deutscher Kampfflugzeuge führte in der vergangenen Nacht einen zusammengefassten Angriff gegen den bolschewistischen Flugplatz Poltawa. 30 feindliche Flugzeuge wurden am Boden zerstört. Es entstanden grössere Flächenbrände in Flugplatzanlagen und Betriebsstofflagern. Sicherungfahrzeuge der Kriegsmarine, die bei der Abwehr eines feindlichen Landungsunternehmens gegen die finnische Insel Pysaari angesetzt waren, schossen sämtliche Landungsfahrzeuge des Feindes und einen Bewacher in Brand. Andere Sicherungsfahrzeuge nahmen in der Narwa—Bucht wiederholt feindliche Minenräumverbände unter Feuer und zwangen sie zum Abdrehen.

Starke nordamerikanische Bomberverbände richteten gestern einen Terrorangriff gegen die Reichshauptstadt. In Wohnvierteln vor allen entstanden Gebäudeschäden und Personenverluste. Durch Luftverteidigungskräfte wurden 67 feindliche Flugzeuge, darunter 52 viermotorige Bomber, zum Absturz gebracht.

Ein britischer Bomberverband griff in der letzten Nacht Orte im rheinisch-westfälischen Gebiet an. Nachtjäger und Flakartillerie der Luftwaffe schossen 62 viermotorige Bomber ab und vernichteten damit über ein Drittel des eingeflogenen Verbandes. Einzelne britische Flugzeuge warfen ausserdem Bomben auf das Stadtgebiet von Berlin.

Bei der Abwehr der feindlichen Terrorbomber zeichnete sich in den letzten Tagen eine im Raum von Hamburg eingesetzte Flakdivision besonders aus.

London že 160 ur v motilnem ognju

Sovražnikovi napadi na obkoljevalni obroč ob Orni razbiti — Sestreljenih je bilo 129 ameriških strahovalnih letal

Führerjev glavni stan, 22. jun. Vrhovno poveljništvo oboroženih sil javlja:

V Normandiji je bilo razbitih več sovražnikovih napadov na naš obkoljevalni obroč vzhodno od Orne. V območje trdnjave Cherbourg je tipal sovražnik z močnimi izvidniškimi silami, bil pa je povsod odbit. V bojih na polotoku Cherbourgu se je s svojo dvizijo posebno izkazal poveljnik 243. pehotne divizije generalni poročnik Helmich. V teh bojih je 17. junija junaško padel.

Področje Velikega Londona je že 160 ur z malimi presledki v našem motilnem ognju.

Letalstvo je z bojnimi in borbenimi letali podprlo boje na celinj ter je v pretekli noči zadelo z bombami s težkih bojnih letal več ladij pred predmostjem.

Vsled težkih izgub, ki jih je utrpel nasprotnik v srednji Italiji in vsled katerih je moral premestiti svoje čete, je pričel sovražnik šele popoldne napadati z močnimi silami na obeh straneh Trasimenskega jezera. Naše čete so ponovno razbile vse napadalne valove ter obdržale svoje postojanke. Uničenih je bilo 23 sovražnikovih oklopnikov. Na morskem področju Piombino je sestrelilo mornariško protiletalsko topništvo 8 sovražnikovih lovskih bombnikov.

Na vzhodu so se izjavlovilj ob majhnem obojestranskem topniškem delovanju krajevni sovjetski napadi severnozapadno od Tarnopolja, na obeh straneh Kovela ter južnovzhodno od Vitebska. Močan oddelek težkih nemških bojnih letal je izvedel v pretekli noči osredotočen napad na boljševiško letališče v Poltavi. 30 sovražnikovih letal je bilo uničenih na tleh. Na letaliških napravah ter v skladiščih pogonskega goriva so nastali veliki požari.

Varovalne ladje vojne mornarice, ki so sodelovale pri obrambi proti sovražnikovemu izkrcavanju na finski otok Pyssari, so zažgale vse sovražnikove izkrcevalne ladje ter neko varovalno ladjo. Druge zaščitne ladje so v zalivu Narve ponovno obstreljevale sovražnikove oddelke čistilcev min ter jih prisilile k umiku.

Močni severnoameriški bombniški oddelki so včeraj teroristično napadli glavno mesto Reicha. Predvsem v stanovanjskih okrajih je nastala škoda na poslopjih ter izgube med prebivalstvom. Sile zračne obrambe so sestrelile 67 sovražnikovih letal, med njimi 52 štirimotornih bombnikov.

Nek britanski oddelek bombnikov je napadel v pretekli noči kraje v renskovestfalskem področju. Nočni lovci ter protiletalsko topništvo letalstva so sestrelili 62 štirimotornih bombnikov ter uničili s tem več kot tretjino napadajočih letal. Posamezna britanska letala so vrgla razen tega bombe na mestno področje Berlina.

V obrambi pred sovražnikovimi strahovalnimi bombniki se je v poslednjih dneh posebno izkazala neka protiletalska divizija na področju Hamburga.

Niti na pol poti

Razvrščanje sil južno Cherbourga — Tisoči padlih med Tillyjem in Orno — Ogromne izgube sovražnega brodovja

Berlin, 22. jun. Po neuspelem napadu na luko in trdnjavo Cherbourg prvega dne invazije so potrebovali Američani celih 14 dni, da so se približali zunanjim okrajem Cherbourga. Težke boje in mnogo izgub bo imel sovražnik, preden bo dosegel le izhodiščne postojanke za napad na Cherbourg. Nemške zaščitnice mu dado mnogo posla. Gorsko ozemlje jim lajša odpor proti napredujočim severnoameriškim silam, ki prihajajo na sever od Barnevilla in St. Sauveura ter jim nudi številne možnosti za presenetljive protinapade. Nasprotnik poizkuša pospešiti svoje prodiranje s stalnimi zračnimi napadi. Brezobzirno je razdejal cvetoče vasi ne glede na to, ali leže v bližini napadalnih klinov ali ob velikih cestah. Razbiti in uničiti hoče vse ter zasesti na to prazno področje brez izgub. Kadar pa vdro oklopniki in motorizirani oddelki v opustošeno pokrajino, jim udari nasproti ogenj nemških grenadirjev in oklopnikov. Tako so le-ti preprečili včeraj v ogorčenih bojih zapadno od Valognesa poizkus obkolitve in proboja, prisilili sovražnika, da se je omejil v zapadnem obalnem področju na izgub polne izvidniške sunke, ter se spustili z njim na vzhodni obali, ko je pričel ob potoku Sinopu z napadom, v srdite boje. Ogromno število bomb pa prav nič ne moti odpora nemških obalnih obrambnih naprav, ki preganjajo z dobro namerjenimi salvami sovražnikove bojne ladje, ki se stalno bližajo severni obali.

Ob južnem zapahu so poizkušali Američani razširiti svoje vdorno področje. Dan prej so bili odbiti z velikimi izgubami na več mestih med Portbeilom in gozdom pri Limoru ter so zato sprožili včeraj svoje nove napade na odseku severnozapadno od Carentana. Upali so namreč, da bodo z nekega starega vdornega mesta pri Vindefontainu prodrli dalje proti zapadu. Takojšnji nemški protinapad pa je razbil sovražnikov napadalni klin in nato so nemške čete v sunku proti umikajočemu se sovražniku likvidirale tudi staro vdorno mesto. Pred Vindefontainom in v sosednji vasi Pretotu je padlo ogromno Američanov.

Na južnem robu invazijskega predmostja je težišče sovražnikovih napadov zopet pri Tillyju. Tu so nadaljevali Britanci s svojimi napadi, ki so jih pričeli v nedeljo popoldne. Kakor pred nekaj dnevi na severnem robu Tillyja, tako je tudi tokrat pred Rottatom padlo izredno mnogo britanske pehote. Tudi vdor oklopnikov ni dovedel sovražnika do cilja, da bi namreč dosegel severno od ceste Caumont—Juvigny—Caen zaželene postojanke. Nemške čete so uničile 15 britanskih oklopnikov in nato vrgle ostanke sovražnikovih oddelkov na njih izhodišča. Med sovražnikovimi četami, ki so tamkaj posegle v boj, so tudi deli neke britanske oklopniške divizije, ki se je borila že v severni Afriki. Ta bi morala že tretjega dne invazije doseči Aunay-sur-Odon. Kljub hudim izgubam je divizija šele 7. dne invazije opravila polovico predpisane poti.

Da pa ni sovražnik kljub vsem naporom in z največjo uporabo orožja vseh vrst prodrl globlje v Normandijo, je zasluga hrabro se borečih oporišč, ki se upirajo vsem sovražnikovim napadom, čeprav so sredi sovražnikovega prednostja. Eno izmed njih je bilo omenjeno v včerajšnjem vojnem poročilu in ga vodi nadporočnik Egle. Na tem oporišču je poleg poveljnika še nadporočnik Weickardt kot vodnik s 150 možmi neke poročevalske edinice letalstva in 60 drugimi vojaki. Že prvega dne invazije je bilo oporišče obkoljeno. Utrdili so ga za obrambo z vseh strani. Oboroženo je s strojnicami in protiletalskim topništvom kakor tudi s težkim orožjem pehote in orožjem za borbo proti oklopnikom. Hrabra posadka je odbijala 12 dni naskoke številčno premočnega sovražnika. Težkim zračnim napadom in močnemu obstreljevanju ladijskega topništva so sledili napadi pehote in oklopnikov. Nemški vojaki so vzdržali, uničili 5 oklopnikov ter prisilili sovražnika, katerega mrtveci so se pred postojanko naravnost kupičili, da je opustil brezuspešne napade. Šele ko je posadka porabila vse strelivo, se je nehala boriti.

Razen pri Tillyju je nadaljeval sovražnik s krajevno omejenimi napadi severnovzhodno St. Loa in vzhodno od Orne. Severni Američani so po krvavem zlomu svojih sil postavili v nedeljo v smeri proti St. Lou nove sile ter poskušali ponovno vdreti v nemške postojanke pri Villersfoseradu. Ti napadi so se izjalovili kakor tudi napadi britanskih oddelkov, katerih naloga je bila, da vzhodno od Orne onemogočijo Nemcem nadaljnjo borbo proti tamkajšnjemu predmostju. Najmanj polovica napadajočih Škotov, ki so prodirali zapadno od gozda pri Bavontu, je padla v nemškem ognju. V protinapadu so Nemci vrgli britanski bataljon nazaj, v nemške roke pa je padlo več protioklopniških topov in metal granat. Mnogo Škotov je obležalo na bojišču.

Tudi sovražnikovo preskrbovalno in izkrcevalno mornarico, ki je bila v zalivu Seine, so doletele nove izgube. Najnovejši nemški napadi bojnih letalcev so zvišali od 6. junija z letalstvom, oddelki mornarice in vojske izgube sovražnikovih ladij, ne upoštevaje izgub, ki so jih povzročile mine, na 43 vojnih ladij od težkih križark do brzih bojnih čolnov, na 110 prevoznih, tovornih, petrolejskih in ladij za izkrcavanje oklopnikov s skupno tonažo 480.000 ton. 27 vojnih in 29 trgovskih ladij je bilo potopljenih, ostale pa tako hudo poškodovane, da so za dolgo dobo nerabne.

Strahovalni napad na Berlin

Berlin, 22. jun. DNB. Severnoamer. bombniški oddelki, ki so včeraj dopoldne priletel nad Nemčijo, so se v izredni višini nad izlivom reke Elbe razdelili v dve skupini iz strahu pred nemško zračno obrambo ter so se poskušali s stalnim menjavanjem smeri in deloma tudi za gostimi oblaki izognit nemškim lovcem. Ti so jih pa vendarle napadli ter že v doletu razredčili njihove formacije. Osredotočen protiletalski ogenj nad nemško prestolnico, katere stanovanjske okraje si je sovražnik izbral za svoj cilj, je dosegel velike uspehe. Samo nad Berlinom je bilo več severnoameriških bombnikov sestreljenih. Od teh je eden strmoglavil na tla južnozapadno od mesta, drugi pa v neko jezero. Tudi pri odletu se je vodila borba proti sovražnikovim letalskim silam. Od formacij je nemška obramba odbila nekaj manjših delov, ki so izgubili zvezo z Berlinom ter se obrnili proti vzhodu v nadi, da bodo na ta način lahko nemoteno dospel na svoja izhodišča. Nemška letalska obramba pa je prizadejala sovražnikovim skupinam tudi nad vzhodno Nemčijo velike izgube.

Splošni vojni položaj

Trenutna stabilizacija na vseh treh bojiščih — Vedno hujše obstreljevanje Anglije z novim orožjem

Berlin, 22. jun. Na invazijskem bojišču so se odigrali živahnejši spopadi le na področju pri Cherbourgu, kjer so zavezniški napadalni klini tipali proti utrdbam južno od mesta. Poskus, da bi obkolili nemško zaporno postojanko Valognes, se je ponesrečil. Sicer je prišlo na polotoku Contentinu le do krajevnih napadov, in sicer ta istih mestih kakor prejšnje dni. Nadalje je sovražnik napadel severnovzhodno od Saint Loa, pri Tillyju in vzhodno od Orne. Do bistvenih izprememb splošnega položaja ni prišlo.

V Italiji zavezniki preko črte Grosseto—Perugia niso prodrli. Južno od Grosseta so Nemci odbili vse napade. Severno od Perugie so s protisunki očistili vdore. Zastopnik nemškega vrhovnega poveljništva je včeraj izjavil, da se je odpor nemških zaščitnic ojačil.

Na vzhodu ni prišlo do nikakih večjih bojev. Sovjeti so izvedli le nekaj izvidniških sunkov južno od Vitebska in severnozapadno od Jasija. Na finskem bojišču se ojačuje finski odpor, s čimer je položaj na bojišču začasno stabiliziran.

Zavezniki nadaljujejo s svojimi letalskimi napadi na Nemčijo. Včeraj so huje napadli Hamburg, Hannover, Magdeburg in Stettin. Sestreljenih je bilo 61 sovražnik letal. Značilno pa je poleg tega visoko število na Švedskem zasilno pristalih letal.

Južno Anglijo in London obstreljujejo nadalje neprestano z novim nemškim orožjem. V Berlinu poudarjajo, da se bo to obstreljevanje nadaljevalo in še ojačilo ter opozarjajo na vesti, ki kljub hudi cenzuri govore o psihološki reakciji angleškega ljudstva in o velikem razdejanju.

V pristojnih berlinskih krogih so obeležili včerajšnji teroristični napad na Berlin kot dokaz uspešnega neprestanega obstreljevanja Londona in južne Anglije z novim nemškim orožjem. Pri tem poudarjajo, da si je treba velik mir, s katerim so Berlinčani sprejeli in odgovorili na ta napad, v veliki meri razlagati s tem, ker so v njem videli dokaz za težo udarcev, ki jih Anglija te dni stalno prejema. Opozorili so tudi na članek v »Observerju«, ki apelira na papeža, naj prevzame iniciativo za odpravo letalskega bombardiranja. Ta poziv smatrajo za nadaljnji dokaz uspešnosti nemških maščevalnih ukrepov in pripominjajo, da v britanski javnosti ves čas, odkar so se pričeli težki bombniški napadi na Nemčijo in na evropska mesta ni bilo čuti nikakih podobnih glasov. Nemčija je sedaj na stališču, da mora Anglija čutiti protiudarce, sicer pa so slednji usmerjeni predvsem proti strateškim ciljem. Izjave državnega tiskovnega načelnika dr. Dietricha, da se bodo udarci proti Angliji nadaljevali, dokler ne bo prišla k pameti, komentirajo tako, da bo moral London pod silo maščevalnih ukrepov spoznati da bo ta način vojskovanja kot bumerang udaril nazaj na Anglež. Obstreljevanje se bo nadaljevalo, dokler ne bo Anglija spoznala, da s takimi metodami ni mogoče priti naprej in da napadi na Evropo nimajo nikakega smisla, ker je Evropa nepremagljiva.

Angleži govore samo o letečih bombah

Stockholm, 22. jun. »Nekaj vsaj so dosegli Nemci s svojim orožjem: Danes govori vsa Anglija o njem. Vsi ostali vojni dogodki so stopili v angleški javnosti v ozadje.« S temi besedami je končal vojni dopisnik angleškega tednika »Picture Post« Conrad Bastlangs govor v radiu, namenjen Kanadi, v katerem je opisal napade z novim nemškim razstrelivom. Tako je opisal nemško orožje: »To je stroj, ki leti skozi zrak in povzroča tak ropot, ki ga niti ni primerjati z ropotom pri motornih dirkah. Če leti skozi zrak ponoč, sliči velikemu kometu. Mnogi so doživeli nezgode s tem orožjem. Jaz«, je poudaril dopisnik »ga, hvala Bogu, še nisem.«

Četudi poizkuša angleška prozaganda prepričati svet, da ni novo nemško orožje nič nevarnega, morajo vendar angleški listi, čeprav zelo previdno, počasi pripravljati javnost na resnico.

»Kakšna sreča za onega, ki prebiva sedaj v srednji ali severni Angliji« meni »Observer«, ki v svojem poročilu o letalu brez posadke ugotavlja, da so se težave angleškega prebivalstva povečale. »Daily Mail« javlja, da je treba zaradi stalnih alarmov spremeniti ves sistem alarmiranja. Nastala je nevarnost, da bo v napadenih pokrajinah delazmožnost padla na minimum zaradi pomanjkanja spanja.

Stockholm, 22. jun. Angleška poročevalska agencija Reuter poroča: Letalski roboti so tudi v sredo zjutraj napadli južno Anglijo. Prileteli so nad Anglijo ponoči in tudi podnevi v posameznih valovih.

O pravem času

Curih, 22. jun. »Neue Zürcher Zeitung« je v poročilu iz Berlina o novem nemškem orožju ugotovila med drugim: »Hitler je tudi v tem primeru sledil svojemu preizkušenemu načelu, da je treba načrte, s katerimi razpolagaš, prikrivati do ugodnega trenutka, a jih nato z vsemi silami in brezobzirno izvesti. Maščevalno orožje je bilo nedvomno gotovo že pred daljšim časom in bi njegova uporaba v zadnji zimi gotovo dvignila moralo trpečega prebivalstva ter pomembno olajšala nalogo vlade. Izkušnjava, da bi že takrat pričel z maščevanjem, je bila zelo velika, toda nemški državni kancelar je imel dovolj živčne moči, da je počakal na dan ki ga je smatral za najprimernejšega. Izbral ga je tako, da so bili zavezniki najbolj občutljivo zadeti. Nemško vojaško vodstvo je hotelo udariti britansko-ameriško invazijo, na drugi strani pa pričakuje posledice v britanski notranji politiki. V zmedi, ki jo bo končno maščevanje izzvalo v južni Angliji, naj propade Churchillova vlada, ki je po uradnem nemškem mnenju edina gonilna sila vojne in ki je zanjo tudi odgovorna.

Bonomijevo izdajstvo italijanskega naroda

Berlin, 22. jun. Švicarska brzojavna agencija objavlja vest iz Chiassa, da je italijanski ministrski predsednik Bonomi po razgovorih z maršalom Badoglijem dal poveljniku italijanskih oboroženih sil in vodjem raznih strank izjavo, v kateri je trdil, da je dežela premostila obdobje v katerem je predstavljalo ustavno vprašanje največjo težavo. Nova formula, ki tvori temelj njegovi vladi, omogoča sodelovanje vseh strank, tudi najbolj ekstremnih. Nadalje je izjavil Bonomi, da je dosegel z upraviteljem kraljevine Umbertom sporazum, ki omogoča ministrom delo za blagor dežele. Bonomi je zaključil: »Mornarica, letalstvo in vojska ter italijanski rodoljubi v še ne osvobojenih pokrajinah hočejo ojačiti svoje sodelovanje v tej vojni. Pri tem jih bo italijanski narod podpiral. Vlada je prepričana, da bo le ojačeno sodelovanje v vojni omogočilo italijanskemu narodu, da bo lahko z zaupanjem gledal v bodočnost.«

Vse kaže, da ta moskovski oproda v petolizništvu še mnogo prekaša Badoglia. Očitno upa, da si bo na ta način lahko kupil naklonjenost svojih gospodarjev, ki jim ponuja italijanski narod kot topovsko krmo, in pričakuje, da mu bodo Italijani navdušeno pritrjevali ko prodaja njihovo imovino in njihova življenja Angloameričanom in boljševikom.

Elba — ameriško oporišče

Benetke, 22. junija. Med generalom Alexandrom, vrhovnim poveljnikom zavezniških sil v Sredozemlju, ter med poveljnikom de Gaullovih čet, generalom Juinom je nastal hud spor. Vzrok je otok Elba, ki so ga zasedle severnoafriške čete. General Juin je uvedel na tem malem sredozemskem otoku, ki je pripadal doslej vedno le Italiji, degolistično upravo ter imenoval samo francoske uradnike. Ker general Alexander ni hotel tega potrditi, se je skliceval general Juin na pogodbo med Badoglijem in de Gaullom, ki je bila podpisana v februarju t. l., in v kateri se maršal kot zastopnik italijanskega kralja obvezuje odstopiti Elbo Francozom. Alexander pa je izjavil, da ni vezan na take tajne pogodbe, ki niso znane njegovi vladi ter je prenesel vse upravne posle na Elbi na AMGOT uradnike. Iz tega je sklepati, da bodo najbrže prepustili ta sredozemski otok Zedinjenim državam kot oporišče. Na vsak način je spor razkril tajno pogodbo med Badoglijem in de Gaullom, s katero se Italijani dokončno odrekajo Elbe. Italijanski narod pa upravičeno lahko vprašuje, kakšne so še nadaljnje teritorialne koncesije vojvode Addis Abebe de Gaullu.

Trdna odločnost Nemčije in Japonske

Berlin, 22. jun. Japonski ministrski predsednik Tojo je poslal Führerju brzojavko ob priliki prvih uspešnih udarcev proti angloameriški invaziji v Evropi, v kateri je ponovno izjavil, da se je Japonska odločila ukreniti vse, da porazi skupnega sovražnika in doseže končno zmago.

Führer se je zahvalil japonskemu ministrskemu predsedniku Toju z brzojavko, v kateri je izrazil svoje prepričanje o končni zmagi in zadoščenje nad tem, da je Japonska v istem duhu odločena, da se bori proti sovražnikom Nemčije in Japonske do njihovega uničenja.

Isto tako sta si izmenjala zunanji minister von Ribbentrop in japonski zunanji minister Šigemicu prisrčni brzojavki, v katerih izražata neuklonljivo voljo Nemčije in Japonske, da odbijeta angloameriški napad in končno zmagata.

Prezidentov memento

Na drugem mestu prinašamo govor, ki ga je imel o priliki 351. obletnice bitke pri Sisku prezident g. Rupnik. Govor zasluži zlasti zaradi svojih sklepnih misli najširšo pozornost vsega slovenskega naroda; zato želimo nekoliko podrobneje prikazati njegov obči slovenski pomen v teh dneh.

Znane in priznane so zasluge, ki si jih je naš prezident g. Rupnik pridobil s svojim dosedanjim delom, predvsem pa s svojim odločnim posegom v razvoj dogodkov na naših tleh, ko je bil že skrajni čas, da zgrabi vajeti naše usode v roke odločen in v bojih za našo stvar prekaljen mož, ki nas lahko povede iz zablod, v katere smo bili pahnjeni, v boljšo bodočnost. Na to pot je g. prezident stopil brez oklevanja in brez pomislekov. Stopil je nanjo zares kot vojak, ki ob pravem času spozna nevarnost in takoj poseže v dogajanje, da prepreči katastrofo ali vsaj še večje zlo. Stopil pa je nanjo tudi kot zaveden Slovenec, ki mu je bila usoda naroda pri srcu in si je zato na razvalinah domače revolucije, zanešene k nam po tujih silah in njih domačih plačancih, zapisal kot svojo glavno nalogo, očuvati našo narodno skupnost sredi vseh viharjev sedanje vojne.

Naš narod je ta njegov korak in to njegovo odločitev takoj razumel, zlasti pa je blagodejni vpliv tega umnega prezidentovega posega v razplet krvavih dogodkov razumelo naše preprosto ljudstvo na deželi, ki je najbolj odločno izpovedalo svojo voljo do življenja — proti vsem uničujočim domačim in tujim silam.

Največji prezidentov uspeh na tej poti je bila ustanovitev in organizacija slovenskega domobranstva kot najsigurnejšega poroka našega narodnega obstoja sredi razplamtelih strasti domače revolucije in svetovne vojne vihre, ki sta nam ogrožali naše golo življenje. Naša sveta dolžnost je, da vsak trenutek in proti vsakomur varujemo svoje narodno premoženje in svoj obstoj. To vzvišeno nalogo je po prezidentovi zaslugi prevzelo naše domobranstvo, ki se je od prvega dne svojega obstoja postavilo samo v službo slovenskih interesov.

Pri takšni nalogi, ki nas spominja najsvetlejših trenutkov v naši zgodovini in najplemenitejših prizadevanj za naš goli obstanek na naši zemlji, je povsem naravno, da je naše domobranstvo navezalo svoj obstoj na enega najlepših in najslavnejših zgodovinskih izročil, na odločilni poraz turške sile ob Kolpi leta 1593., ki so ga izvojevale svojemu domu, svojemu ljudstvu in krščanstvu zveste domače sile Slovencev v skupni borbi z enakimi hrvatskimi silami. Gospod prezident je v svojem govoru zelo posrečeno prikazal podobnosti in razlike med današnjim in tedanjim položajem slovenskega ljudstva nasproti tujim uničevaljasno prikazal podobnosti in razlike med tedanjo in današnjo borbo našega naroda za svoj obstoj. Simbolično je tako navezal današnje dogajanje na naših tleh, v naši soseščini in vsej današnji Evropi s tedanjo zmagovitostjo ideje strnjenosti in povezanosti vsega našega ljudstva pred skupno nevarnostjo, ki je ogrožala vso krščansko Evropo, kakor jo danes ogroža še hujša, zahrbtnejša nevarnost mednarodnega židovstva in z njim povezanih boljševiških in plutokratskih sil. Tako je g. prezident s svojimi jasnimi besedami vključil tudi našo današnjo borbo v slavno slovensko preteklost, na katero lahko gledamo s ponosom kot zmagovalci v službi pravične, poštene narodne ideje.

Kakor pa so nam bili tedaj za našo zmagovitost v borbi z nevarnim in močnejšim sovražnikom potrebni nekateri pogoji, tako so nam isti in še mnogi drugi pogoji potrebni tudi danes, če hočemo svojo borbo zmagovito zaključiti kot narod. Na te pogoje je g. prezident ponovno opozoril tudi v svojem najnovejšem spominskem govoru, kakor že v mnogih svojih prejšnjih govorih, ki jih je ob raznih prilikah spregovoril našemu ljudstvu.

Na prvo mesto je g. prezident postavil zahtevo po strnitvi vseh naših pozitivnih, tvornih narodnih moči v trdno enoto, torej zahtevo po popolni narodni enotnosti, ki smo jo v teh deh še posebej dolžni stvoriti iz spoznanja, da smo vsi brez razlike in brez izjeme dolžni služiti samo narodu in njegovim interesom, da si tako po složnem in skupnem prizadevanju vseh tvornih sil zagotovimo čim boljšo bodočnost. Strnjenost in disciplina sta torej brezpogojna zahteva današnjega časa za vse Slovence brez razlike.

Iz te temeljne zahteve izhajajo vse druge, predvsem pa zahteva po odstranitvi vseh strankarsko političnih in podobnih ovir, ki bi nam to naravno narodno tvorbo duhovne strnjenosti lahko preprečile ali ovirale. Tudi v tem pogledu je g. prezident samo ponovil, kar je bil že večkrat doslej poudaril, zlasti v znanem govoru v Unionski dvorani, ki je vzbudil veliko pozornost. Te zahteve pa g. prezident ni postavil iz kakih posebnih računov, tudi ne samo zaradi neke splošne privrženosti ideji slogaštva, ki sama po sebi ni nujno utemeljena, temveč s stvarnim in resnim opozorilom na nevarnost, zaradi katere smo v sedanjem svetovnem dogajanju, ki posredno ali neposredno sega tudi na naša tla, pred narodom in zgodovino dolžni, da povežemo vse svoje najboljše narodne sile, da sredi velikih vojnih viharjev, ki zajemajo vso Evropo, očuvamo svoj narod in ga popeljemo v varno bodočnost.

Samo tako bomo lahko tudi danes, kakor že večkrat v svoji zgodovini, služili ne le sebi, temveč tudi širši evropski skupnosti, v katero nedvomno spadamo in iz katere se brez škode za svoj obstoj ne moremo izločiti. V toliko nas mora tudi danes, kakor nekoč, ko so Turki divjali po naših krajih, zanimati svetovno dogajanje kot narodno celoto, ne da bi se zaradi teh pogledov navzven niti za hip izneverili svojim pravim narodnim interesom, katerih pravilno pojmovanje je v popolnem skladu s pravilno pojmovanimi interesi vseh drugih evropskih narodov, ki bijejo danes skupno borbo za svoj obstoj proti vsem izvenevropskim uničevalnim silam, naj prihajajo od koder koli in naj — zaradi prevare Evrope — nosijo takšno ali drugačno krinko.

Tako smo ob teh spominskih prezidentovih besedah, spregovorjenih na simbolič-

Nadaljevanje na 2. strani

Proslava praznika branilcev domovine

V sredo zvečer se je na Orlovem vrhu vršila ginljva vojaška svečanost. S cvetjem okrašene grobove junakov je posetila velika množica meščanov, obenem pa je bil okrog grobov zbran domobranski častniški zbor. Tik pred 8. uro je prispel na pokopališče junakov prezident div. general Rupnik, za njim hrvatski konzul prof. Bajić, kapetan fregate Kregar s spremstvom ter zastopstvo občine ljubljanske. Častna četa je na pozdrav gospoda prezidenta strumno odzdravila, godba pa je zaigrala vojaško narodno žalostinko »Oj ta soldaški boben«. V tem trenutku so v mestu zazvonili zvonovi.

Spominske molitve sta na grobovih junakov opravila višji kurat g. dr. Lenček in kurat g. Kraljič. Po opravljenem cerkvenem obredu je godba odigrala sklepne akorde molitve. Še med pritajenim igranjem žalne koračnice sta g. prezident in podpolkovnik Vizjak položila dva venca belih klinčkov in vrtnic, modrega cvetja in rdečih turških klinčkov, povezane s slovenskimi trakovi, na grob za domovino padlih borcev. Nato je spregovoril gospod polpolkovnik Vizjak.

V usodni borbi dveh svetov je na sv. Ahaca dan leta 1593. slovenski narod izvojeval odločilno bitko nad Turki — rešil sebe, ohranil vero in očuval evropsko kulturo. Zavezniške čete so bile poražene, slovenski narod je bil ob uri zmage na bojišču od usode zbran, da zada odločilni udarec neizmerni bojni sili turškega carstva. David je premagal Goljata — vekovna priča, da duh zmaguje nad silo orožja, luč nad temo in resnica nad prevaro. Tistega večera, ko so naši pradedje, na meče naslonjeni, z bregov zrli za bežečo turško vojsko, pač niso slutili, da bo 350 let kasneje med slovenskim narodom vstal znova duh odpadnika Hasan-paše, da bodo znova vzplamtele naše vasi, da bodo janičarji zopet plenili božje hiše in slovenske domove, da se bo znova dvigal proti nebu krik mater in nedolžnih otrok. Tisti večer je ponos napolnjeval njih srca in sladko upanje lepših dni.

Zvečer pred bitko pri Sisku pa ni bilo tako. Nema negotovost je stiskala duše naših dedov, ko so zrli neizmerne množice sovražne vojske. Zdi se mi, kakor da danes ves slovenski narod doživlja večer pred bitko pri Sisku. Od usode postavljeni v deželo, kamor udarjajo zadnji valovi daljnega vzhoda, smo Slovenci poklicani k zgodovinski nalogi, biti predzidje krščanstva in čuvarji zapadne kulture. Vemo, da so vrednote, za katere se borimo, vredne življenja. Spoznavamo pa tudi zgodovinski nauk bitke pri Sisku: Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal!

Danes na predvečer v zgodovini slovenskega naroda tako usodnega dne hiti naša misel k davim dedom, ki so z neizmernimi žrtvami očuvali našo domovino. Vsem tistim Slovencem, ki so kdaj koli darovali za domovino svoje življenje, posebno pa še k našim mrtvim domobranskim tovarišem. Sv. Ahac je praznik naše vojske, mrtvim junakom v spomin, nam vojakom pa v opomin, da je vera v božjo pomoč in lastne sile najboljši porok narodove bodočnosti.

Ko je gospod podpolkovnik pozval navzoče, naj vzkliknejo trikrat »Slava!«, je po hribu odjeknilo kakor grom. Častna četa je pozdravila s puško in godba je zaigrala himno »Naprej zastava slave«.

Po tej ginljivo lepi svečanosti je občinstvo počasi odhajalo. Prenekateri pa je ostal ob grobu kakega svojega znanca. Ljudje so krasili grobove ponovno s cvetjem ter prižgali sveče.

Spominska maša v stolnici

V sredo ob 8. zjutraj na dan sv. Ahaca je daroval v stolnici spominsko službo božjo višji kurat dr. Lenček v mašnem plašču, izdelanem iz Hasanpašinega plašča. Maši je prisostvoval prezident gen. Rupnik s spremstvom ter domobranski častniški zbor s podpolkovnikom Vizjakom na čelu. Častna mesta v cerkvi so imeli tudi turjaški potomci zmagovalca pri Sisku. Poleg 350 let starega plašča, ki ga že od leta 1909 niso več rabili, je dala izrednega poudarka cerkveni slovesnosti vojaška godba. Vsi prisotni, katerih je bila cerkev nabito polna, so z zanimanjem gledali častitljivi starinski plašč, ki ga je nekoč nosil uničevalec naših prednikov. Sedaj pa ta častitljiva starina služi v pobožne namene ter spominja na slavni dan naše zgodovine, ko se je slovenski narod otresel turške nevarnosti.

Pri naših ranjencih

Popoldne ob 17. je gospod prezident, div. general **Leon Rupnik**, v spremstvu domobranskega podpolkovnika **Milka Vizjaka**, podpolkovnika **Kregarja** in svojega osebnega tajnika **Gabra** obiskal slovenske ranjence v oskrbi SS lazareta, da tako na najlepši način proslavi god sv. Ahaca, zavetnika slovenskega domobranstva.

Gospoda prezidenta je na čelu gospodov zdravnikov, sester in strežnega osobja sprejel poveljnik SS lazareta Sturmbannführer dr. Schlütter ter ga povedel med ranjence, ki so visokega gosta pozdravili z veseljem in ganjenostjo. Z vsakim se je gospod prezident prav po domače razgovarjal in se zanimal za njihove razmere, kako je z njihovimi družinami in domačijami, posebno pa še, kje so bili v bojih s partizani ranjeni. Ko je vse ranjence razveselil še z zavitki žlahtne Morave, je obenem SS lazaretu izkazal hvaležnost Slovencev za pomoč našim ranjencem in bolnikom, ko je poveljniku Sturmbannführerju izročil prekrasen bronast visoki relief Usmiljenosti z ranjencem v naročju, ki se okoli njega vije primeren napis z letnico 1944.

SS lazaretu iz hvaležnosti poklonjeni visoki relief je odlična umetnina našega uglednega akad. kiparja Božidarja Pengova, ki bo SS lazaretu trajen spomin slovenske hvaležnosti za zgledno tovariško pomoč našim ranjencem, obenem bo pa tudi dostojno predstavljal višino našega sodobnega kiparstva.

Ob izročitvi spominskega darila je imel gospod prezident krajši nagovor. Za darilo se mu je zahvalil poveljnik dr. Schlütter.

G. prezident o pomenu bitke pri Sisku

Značilna primerjava tedanje stiske Slovencev z današnjimi dogodki, ko nam tolovajske tolpe v židovski službi strežejo po življenju

Ljubljana, 22. junija

G. prezident je v okviru proslave bitke pri Sisku imel v tukajšnjem radiu pomemben govor, v katerem je izredno posrečeno naslikal nevarnost, ki je pretila našemu narodu pred 350 leti, ter opozoril naše ljudstvo na slično pogubno nakano, ki jo hočejo židovski plutokrati anglosaškega zapada izvesti ne samo proti našemu narodu, marveč proti Evropi in njeni krščanski omiki. Globoko zasnovani in toplo občuteni govor je naletel na silen odmev v vseh slojih našega ljudstva.

Slovenci in Slovenke!

Slovenska mladina!

Okrog dve stoletji so turške armade naskakovale Evropo in prinašale narodom evropskega jugovzhoda nedopovedljivo trpljenje.

Tudi naša ožja domovina — prav posebno pa Dolenjska — je morala prestati mnogo nadlog. V nekako petdesetih letih je bilo preko 200.000 Slovencev deloma pobitih, deloma odvedenih v sužnost; cele pokrajine so bile opustošene in neštevilne slovenske domačije razdejane.

Dolgo je trajalo, preden so se evropski narodi zedinili in ojunačili, da bi se obranili turške nevarnosti in pahnili sovražnika nazaj.

Tudi naši slovenski predniki so se uvrstili med borce, da so tako zadostili svoji dolžnosti, ki so jo imeli do naroda in domovine. Bilo jim je usojeno, da so se prav posebno odlikovali v odločilni zmagi.

Bilo je na dan sv. Ahaca, dne 22. junija 1593. leta, ko so naši hrabri predniki pod poveljstvom kranjskega grofa in cesarskega generala Andreja Turjaškega ter kranjskega plemenitnika Adama Ravbarja v naglem pohodu pohiteli rešit trdnjavo Sisek. Presenečenje, ki ga je izvršilo le 4—5000 mož, je bilo popolno.

Sisek je oblegalo 38000 mož močna turška vojska pod poveljstvom izredno brezobzirnega bosanskega paše Hasana-paše. Ta je nagnal 10000 mož v trikot med rekami Sava—Kolpa—Odra, da bi se z njimi zoperstavil prodirajočemu Turjačanu. Toda v bitki, ki je trajala samo eno uro, so bili Turki popolnoma potolčeni. Le okrog tisoč mož se je rešilo. Večina Turkov je utonila v Kolpi. Med njimi je bil tudi sam Hasan-paša.

Tako je bila izvojevana odločilna zmaga, ki je rešila za obrambo važni Sisek in za vselej odstranila turško nevarnost od zapadne Hrvaške in slovenskih predelov.

Krščanska Evropa je znova zadihala. V naši domovini pa je zavladalo največje veselje, ki je našlo izraza v vročih zahvalnih molitvah za čudežno zmago. V ljubljanski stolnici in v cerkvi sv. Ahaca pri Turjaku sta bili ustanovljeni ustanovni sv. maši na čast sv. Ahacu v spomin na uničeno turško nevarnost in za krepitev krščanstva.

In danes praznujemo spominski dan te zmage. Slovesno ga praznujemo vsi, prav posebno pa naše hrabro, mlado Slovensko Domobranstvo.

Zakaj so dogodki, ki so se za slovenski narod tako slavno in častno odigrali pred 351 leti, tudi za sedanji rod važni? Zakaj praznujemo 351. obletnico onih junaških časov in jih kličemo v spomin prav posebno naši mladini?

Tudi takrat so ogrožale Evropo, vso krščansko kulturo in civilizacijo horde, ki so pridrle iz stepe.

Tudi takrat so se dvignili k boju skoraj vsi evropski narodi, da bi obvarovali svojo staroslavno, pa vendar vedno mladostno ustvarjajočo celino.

Tudi takrat so nosili nemški vojaki glavno težo obrambe in nemški vojskovodje so vodili vojsko, ki je bila sestavljena iz mnogih narodov, — in zmagali, kakor so že tudi prej vselej evropski narodi premagali velikanske horde, ki so iz stepe naskakovale Evropo.

Tudi takrat so končno bili pri sovražniku janičarji kakor so danes v našo sramoto slovenski izmečki v hlapčevski ali biriški službi židovskega boljševizma in židovskega gangsterstva, da svoj lastni narod morijo in svojo lastno deželo ropajo in pustošijo.

Navzlic vsem podobnostim pa je razlika med tedanjim in današnjim bojem temeljna.

Tedanji sovražnik je bil hraber, divji in grozen. Hotel je osvajati, pripeljati nas k svojemu bogu, povsod je hotel zasejati seme polmesca. — Sedanji sovražnik — žid — pa je strahopeten, podel in zahrbten. Ne bori se sam. Zastrupil in poneumil je druge narode, da se zanj tepejo, zanj krvavijo in zanj mrjo. Ne zasramuje samo vere v Jezusa Kristusa, temveč tudi vse druge vere. Da; vsem, ki niso Židje, odreka pravico do verovanja v Boga. Zakaj samo Židje naj bi bili izvoljeno ljudstvo, ki bi mu morale biti na razpolago vse dobrine, vse zlato in vsi užitki zemlje. Mi vsi drugi pa naj bi bili po njihovem zapisani satanu in bi kot živali morali biti vpreženi v židovski jarem. Zločinski sadizem Židov in uničevalni bes narodov, ki jih vodi židovstvo, gresta zato že preko nesmisla in sta brezmejna. Otroci, žene, starci, bolnišnice, šole, cerkve, cela mesta, staroslavni kulturni spomeniki največje vrednosti, z eno besedo, vse, kar je človek in človeško in ne Žid in židovsko, mora biti pomorjeno, mora biti porušeno, pa naj je z njimi skupaj ali pa proti njim!

Tako upa lakomna in oblastiželjna židovska zver, da bo postala gospodarica nad vsemi narodi na zemlji in si tako izsilila oblube svojega namišljenega »svetega pisma«. Ta pohlep je edini veljaven židovski zakon.

Tudi malemu slovenskemu narodu židovsko besnenje ne misli prizanesti. Če bi zmagal Žid, bi z drugimi narodi počasi izginil tudi naš narod.

Ker pa je pravi, resnični, pravični in vsemogočni Bog, ki ga nosijo v svojih srcih častiljubni, pametni, pravicoljubni in hrabri ljudje in narod, bo On, pa čeprav po najtrši preizkušnji, izbral te narode, da bodo na zemlji v blagor človeštva hodili Njegova pota.

Glejmo, da bomo med njimi tudi mi!

Na temeljih, ki ohranjajo in dajejo življenjske sile našemu narodu, strnimo vse svoje pozitivne, tvorne narodne moči v enoto! Glejmo samo na narod in njegovo bodočnost; vse drugo pustimo na stran! Časi so težki; zmagovati jih moremo le strnjeni in disciplinirani. Ne vemo, kaj nam more Previdnost še nameniti. Eno pa je gotovo! Vse težke preizkušnje in vse težave bomo lažje prestali in vse se bo za nas tem bolj ugodno izteklo, čim bolj bomo strnjeni in enotni. Za sebičnost, sumničenje in nezaupanje med nami ne sme biti prostora. Kdor s pozitivnimi sredstvi dela za narod v naitežjih časih, narodu le koristi! In pri tem delu je treba zares vse poštene sodelavce združiti v enoto. Naj bi med nami ne bilo nikogar, ki bi zaradi ozkosrčnih, po strankarstvu in klikarstvu dišečih strasti moral vzeti nase prokletstvo, ki bi mu ga zgodovina slovenskega naroda sicer naprtila.

Kot pred 351 leti, tako bo tudi v tej borbi božja Previdnost popeljala k zmagi one narode, ki bodo v službi Dobrega in pravice zastavili vse svoje moči in do kraja izpolnili svojo dolžnost. Na tej osnovi šele more dobiti vse naše delo in ves naš trud svoj smisel.

Kakor je dolžnost vsakega, po židovsko-boljševiški zaroti ogroženega naroda, za zmago Dobrega moliti, delati, boriti se in v to zmago tudi verovati, tako veže ista dolžnost vsakega Slovenca, še več. Mi moramo poleg tega še ustvariti enotnost! Tako bomo tudi me deležni blagoslova, ki bo brstel iz zmage.

Prezidentov memento

(Nadaljevanje s 1. strani)

ni praznik našega domobranstva ob spominu na davno bitko pri Sisku za zmago krščanske Evrope, spoznali tudi svoje pravo današnje poslanstvo kot evropski narod, predvsem pa svoje prave narodne naloge za očuvanje samega sebe. Prepričani smo, da bo naše domobranstvo — stopajoč po stopinjah, ki mu jih je nakazal g. prezident — nudilo vsemu slovenskemu narodu prav v tem pogledu najsvetlejši zgled, po katerem bo odslej uravnaval svoje delo vsak zaveden Slovenec v službi narodne skupnosti. To je bila gotovo tudi prezidentova želja, saj nam jo neposredno odkrivajo njegove pogumne besede, za katere smo mu vsi lahko iz srca hvaležni. Zato ne dvomimo, da bo zaključni poziv njegovega spominskega govora našel v vseh slovenskih srcih najrodovitnejša tla, kakor bodo to pokazala tudi naša dejanja.

Slovenci, Slovenke!

Danes, ko se ves svet trese od bobnenja vojne viharje in ko se bližamo odločilnim dogodkom, ki bodo krojili usodo sveta, danes je potrebno, da slovenski narod javno manifestira svojo voljo do življenja in izrazi svojo notranjo solidarnost v stremljenju po boljši bodočnosti.

Da pokažemo vsemu svetu, da smo Slovenci s komunizmom že krvavo obračunali, da smo iztrebili iz dna korenin našega narodnega drevesa vse, kar je bilo komunističnega, bo

na Kongresnem trgu

veliko

narodno zborovanje

Slovenci smo v preteklosti že imeli mnoge shode, važne in uspele, toda to narodno zborovanje bo mnogo višje, mnogo pomembnejše, **kajti narekujejo ga koristi našega naroda, zahteva ga izredni čas, v katerem živimo.**

Slovenec! Slovenka!

Veliko narodno zborovanje naj dokaže vsemu svetu, da je slovenski narod strnjeno okrog svojega voditelja, prezidenta generala **Rupnika**, brez izjem pristopil k obnovi in zgraditvi novega življenja in da je rušilnemu besu komunistov uspešno zoperstavil svoje gradilno navdušenje.

Oči vsega našega naroda bodo ta dan uprte v belo Ljubljano, srce slovenske domovine, iz katerega bo pognala nova življenjska sila in se kot kri po žilah razmahnila tja do najmanjšega koščka slovenske zemlje.

Tvoja narodna dolžnost, Slovenec in Slovenka, je, da se zborovanja udeležiš in s tem pokažeš, kako se zavedaš veličine usodnega trenutka, v katerem živi tvoj narod, da s svojo udeležbo dokažeš, da si Slovenec in da to hočeš ostati!

Podrobnosti o zborovanju samem bodo pravočasno objavljene.

Običajna protikomunistična predavanja v tednu zborovanja od 25. junija dalje zaradi priprav odpadejo.

Pripravljalni odbor.

Verlautbarung

Die Gutscheine zum kostenlosen Bezuge der auf Grundkarte für den Monat Juli l. J. erhältlichen Lebensmittel werden in den Kanzleiräumen Bleiweisstrasse No 13/I gegen Vorweisung des Hilfswerk-Ausweises und des Unterstützungs-Büchleins an folgenden Tagen in der Zeit von 7. bis 12 Uhr ausgefolgt:

No 1—200 am Montag, den 26. Juni; 201 bis 400 am Dienstag, den 27. Juni; 401—600 am Mittwoch, den 28. Juni; 601—800 am Donnerstag, der 29. Juni; 801—1000 am Freitag, den 30. Juni; 1001—1200 am Samstag, den 1. Juli.

Amt: *Soziales Hilfswerk.*

Razglas

Nakaznice za brezplačno nabavo živil na osnovno živilsko nakaznico za mesec julij t. l. se bodo razdeljevale v pisarniških prostorih, Bleiweisova cesta 13/I. na predložitev izkaznice »Hilfswerk-Ausweis« in *podporne knjižice* v sledečih dneh od 7. do 12. ure, in sicer po sledečem vrstnem redu:

št. 1—200 v ponedeljek, 26. julija; 201 do 400 v torek, 27. junija; 406—600 v sredo, dne 28. junija; 601—800 v četrtek, 29. junija; 801—1000 v petek, 30. junija; 1001—1200 v soboto, 1. julija.

Urad: *Socialna pomoč.*

Anglofilom v razmišljanje

Ni še dolgo tega, kar sem po naključju poslušal kratek razgovor, ali bolje rečeno izliv srca enega izmed mnogih političnih zaplečnikov, ki je približno takole besedičil svojemu znancu: »Sami naši časopisi so pisali, da so se Angloameričani izkrcali na najtežji točki Evrope. To pomeni, da se oni danes lahko izkrcajo, kjer koli hočejo. In vsakemu mora biti jasno, da bo invazija doživela popoln uspeh. Toda zamislite si: pred dnevi poslušam poročila na ljubljanskem radiu in za njimi je govoril šef aktivne propagande gospod Cergol Izidor ter trdil povsem obratno. Take ljudi bi tepel, če ne zaradi drugega, že zaradi njihove tako velike neumnosti.«

V tem sta se znanca ločila in razgovor je bil končan. Vendar nam že sam ta mali del pogovora popolnoma zadostuje, da dobimo sliko mišljenja tega zaplečnika, ki, mimogrede povedano, pripada fakultetno izobraženemu delu našega meščanstva. Že samo iz teh par besedi, iz njegovega glasu, kretenj, sijaja oči in mimike obraza, mi je bilo seveda takoj jasno, kaj bi za že povedanim imel še reči in kako se bodo v bodoče po njegovem razvijali svetovni dogodki.

Bom pač sam skušal v kratkih obrisih podati to, kar ta in ostali zakotni politiki občutijo, mislijo in govorijo. Seveda, naj mi oproste, kar drage volje priznam, da nisem sposoben uporabljati njihovih izrazov, kot zaklati, umoriti, obesiti, krvavo maščevati itd. itd., kar bo jemalo mojemu opisu njihovih misli sočnost sloga in odvzelo vsej stvari argumentacijo. V nekoliko besedah se bo politični in vojaški položaj po mišljenju naših modrijanov razvijal takole: »Na zapadu gotovo zmagajo Anglo američani. To pomeni konec Nemčije in konec vojne. Vse je še samo vprašanje časa. Pri nas bomo likvidirali tolovaje, če pa to sami ne bomo mogli, pa s pomočjo Angloameričanov, ki bodo prišli sem. Tako bomo zopet dobili svojo državno in politično samostojnost.« Da, stvar, pogledana tako površno in na hitro, je zelo preprosta in brez težav. **Toda resnica pa je daleč od tega . . .**

Poskušajmo odložiti vse osebne simpatije in antipatije vsaj za tako dolgo, da razčlenimo položaj. Za ta čas se **oborožimo samo z ljubeznijo in hrabrostjo, da resnico najdemo** in jo takšno, kakršna je, **tudi priznamo.** Torej, na delo!

Prva trditev, ki jo postavljam, je: **Angloameričani sploh ne morejo zmagati!**

Da to dokažemo: danes sta najmočnejši kopni sili na svetu Nemčija in za njo Sovjetska zveza. Anglija ima vsega skupaj 5 milijonov mož, ki se pa nikakor ne morejo primerjati s sovjetskim, še mnogo manj pa z nemškim vojakom, tako po sami izvežbanosti, kakor tudi po borbenosti duha.

Recimo, da bi prišlo do zloma nemškega odpora na zapadu. V tem trenutku se, čisto naravno, zruši tudi vzhodna fronta. Dva dosedanja zaveznika si bosta stala v vsej goli stvarnosti kot sovražnika nasproti. Na eni strani nesložni Angleži in Američani, od katerih vsak išče popolnoma svoje koristi, — in na drugi strani sovjetska rdeča armada. **Danes veže vse te samo borba proti Nemčiji, odnosno Evropi, ko pa ta pade, se začne boj med njimi samimi za oblast v svetu.** Edino nemški vojak brani že 3 leta vdor boljševizma v Evropo in od tod v ves ostali svet, brani pred njim torej tudi samo Anglijo. Vsakemu treznemu človeku mora biti jasno, da **v trenutku, ko bi nemški vojak prenehal biti branilec proti boljševizmu, ni sile, ki bi temu mogla preprečiti pot v prav vse predele Evrope,** pa tudi v ne preveč oddaljeni Albion in od tu v ves ostali svet. Ali ne vidite, da bi Anglija s tem, da zruši na zapadu Nemčijo, ugonobila tudi sebe samo!

Dalje: Če računate na razdelitev interesnih področij med Sovjetsko zvezo in Anglijo, so vaši računi zopet zgrešeni. Zadnje leto nam je najboljši dokaz, kako Anglija na zahtevo boljševikov odstopa kos za kosom zemlje Sovjetski zvezi. **Tako spada danes že tudi Slovenija v izključno območje boljševikov** in ti gotovo ne bodo, to mi pač lahko verjamete, odstopili Angliji plena, za katerega so se tako dolgo borili! Poglejmo samo razvoj dogodkov v pokrajini, ki ni v »sedanji« interesni sferi kominterne. (Ta »ni« velja seveda samo za tiste, ki nočejo videti in vedeti, **da je prava interesna sfera boljševikov vedno bila in bo vsa Evropa in ves svet.** Kompromisi, ki jih delajo, so samo začasni in taktični. Tu mislim na Italijo, zasedeno po angloameriških četah, ne pa po sovjetski vojski. Če nam je do resnice in če hočemo verjeti od tam došlim očividcem, bomo morali priznati, da v teh krajih nimajo odločilnega vpliva italijanski anglofili, ampak edino boljševiki, kar nam očitno dokazuje dosedanji razvoj, zlasti pa nedavni padec Badoglia in nova vlada Bonomija.

S tem pa smo dali odgovor že tudi na to, da prihod Angležev in Američanov ne bi zatrl tolovajstva in boljševizacije pri nas, ampak **samo pomagal nje razmahu in dokončni zmagi.**

Pa pojdimo še dalje, dragi moj zaplečnik! Recimo, da bi se ti izpolnile še bolj nemogoče, v resnici fantastične osebne želje in sanje, a te so, da bi bili Angloameričani tako silni in močni, in da bi brez boljševikov mogli krojiti usodo nove Evrope. Ali veš, da je res že sestavljen načrt Angloameričanov o tej bodoči ureditvi? In ali veš, da ti Angleži ne mislijo dati Jugoslavije, kakor to ti pričakuješ? Takšna je, vidiš, gola resnica. Gotova zelo grenka za tebe in tvoje želje, dragi moj kibic. **Toda bodi enkrat hraber in priznaj jo!** Zrušili se bodo seveda s tem tvoji na zmagi Angloameričanov grajeni gradovi. Priznam, da je to silen udarec. Toda bolje je videti resnico prej, dokler je še čas, kakor pa doživeti še hujša razočaranja, ko pomoči več ne bo. Bodi hraber in priznaj, bolje bo to za tebe samega in tudi za ves tvoj rod.

Resnica, čeprav morda danes za **večino** ljudi nemogoča in neverjetna je, **da Angloameričani na zapadu in nikjer drugje v Evropi ne morejo uspeti.** Potrebno pa je, da jih v še večjem številu pustimo priti na našo celino. Lepega dne, ko bodo morali, ne po svoji, temveč po volji branilca Evrope, iz nje bežati, bodo morali enkrat za vselej spoznati i oni sami i vsi ostali resnico: to, **kar Angloameričani delajo, ni niti korist evropskih narodov, niti njih samih, temveč samo korist boljševiške Sovjetske zveze in njenih gospodarjev.** Ti so že dve leti pričakovali ta množestveni pokolj krščanskih narodov, da bi končno s svojo rdečo vojsko zavladali nad narodi Evrope, izkrvavelimi v medsebojnem boju. Ljubezen in hrabrost, dragi moj modrijan, in priznaj resnico! Kriči o njej tudi drugim, vsemu svojemu narodu! Da bi tudi on ves našel resnico in šel po njeni poti. Drugačna pot, pot neresnice, ne bo škodila velikemu nemškemu rajhu, ampak samo tebi, zlasti po rodu slovenskemu!

Skitek Stojan.

Kundmachungen der Ernährungsanstalt

Abgabe von Fleisch

Verbraucher bekommen am Samstag, den 24. d. M. bei ihren Metzgern je **10 Dg Rindfleisch** gegen Abgabe von Abschnitten No. 53, 56—Jun der vom SVA in Laibach ausgegebenen Junigrundlebensmittelkarten.

Verbraucher, die Salami bekommen haben, bekommen nur 5 Dg Rindfleisch auf die Person auf den Abschnitt 56—Jun.

Berechtigte Verbraucher in den Gemeinden Ježica, Polje, Dobrunje und Rudnik bekommen je **10 Dd Rindfleisch** gegen Abgabe von Abschnitten No. 1, 2—Jun der Junigrundlebensmittelkarten.

Abgabe von Kartoffeln

Verbraucher in der Stadt Laibach, die bis jetzt keine Kartoffeln auf den Abschnitt No. 38 der Kartoffelkarte behoben haben, bekommen sie den 23. d. M. bei nachstehenden Firmen: Kmetijska družba, Novi trg; I. Del. konzumno društvo, Kongresni trg; Nabavljalna zadruga drž. uslužbencev, Vodnikov trg, und Nabavljalna zadruga držav. železničarjev, Cesta 800 let Ljubljane.

Abgabe von Eiern

Wer noch keine Eier auf den Abschnitt »Jun—76« behoben hat, kann sie in nachstehenden Milchläden bekommen: Anderlič, Predjamska 8; Kalan, Cesta V—23; Žorž, Tržaška 81; Novak, Tržaška 11, und Zakošek, Ilirska. — Mit 30. Juni ist die Verteilung von Eiern auf diesen Abschnitt abgeschlossen.

Abgabe von Milchkarten

Kinder bis zum 10. Lebensjahr und Altersberechtigte beheben in ihren Milchläden Milchkarten. Wer bis zum 30. d. M. Karten nicht beheben wird, bleibt am 1. Juli ohne Milch. In der Milchabteilung in Maistrova ulica 10 werden Karten nur an gerechfertigte Säumige nach diesem Zeitpunkt u. z. nur von 8.30 bis 11.30 abgegeben werden. **Beeilen sie sich deshalb mit der Kartenabholung!**

Obvestila »Preveda«

Prodaja mesa

Potrošniki prejmejo v soboto 24. junija pri svojih mesarjih **po 10 dkg mesa** proti odvzemu odrezkov št. 53, 56—Jun junijske živilske nakaznice, izdane od MPU v Ljubljani.

Potrošniki, ki so prejeli salame, dobijo meso samo na odrezek »56—Jun«, t. j. 5 dkg na osebo.

Upravičeni potrošniki v občinah Ježica, D. M. v Polju, Dobrunjah in Rudniku prejmejo **po 10 dkg mesa** proti odvzemu odrezkov št. 1, 2—Jun junijske živilske nakaznice.

Razdeljevanje krompirja

Potrošniki v mestu Ljubljani, ki še niso prejeli krompirja na odrezek št. 38 nakaznice za krompir, ga dobijo 23. t. m. pri naslednjih tvrdkah: Kmetijska družba, Novi trg; I. Del. konzumno društvo, Kongresni trg; Nabavljalna zadruga drž. uslužbencev, Vodnikov trg, in Nabavljalna zadruga drž. železničarjev, Cesta 800 let Ljubljane.

Razdeljevanje jajc

Kdor ni prejel jajc na odrezek »Jun—76«, jih lahko dobi v naslednjih mlekarnah: Anderlič, Predjamska 8; Kalan, Cesta V—23; Žorž, Tržaška 81; Novak, Tržaška 11, in Zakošek, Ilirska. — S 30. junijem bo razdeljevanje jajc na te odrezke zaključeno.

Oddaja nakaznic za mleko

Otroci do 10. leta in starostni upravičenci dobijo v svojih mlekarnicah nakaznice za mleko. Kdor do 30. t. m. nakaznice ne bo dvignil, bo ostal s 1. julijem brez mleka. Mlečni odsek v Maistrovi 10 bo oddajal po tem roku nakaznice za mleko le **opravičenim zamudnikom,** in sicer le od 8.30 do 11.30. **Pohitite zato z dviganjem nakaznic!**

Aufforderung

Die Ruhegehaltsempfänger der ehemaligen österreichischen Wehrmacht und der Staatsämter von der XI. Rangklasse aufwärts, die sich am 3. November 1918 bereits im Ruhestandsverhältnis befanden oder die nach diesem Zeitpunkt automatisch in das Ruhestandsverhältnis versetzt und nicht in die jugoslawische Wehrmacht, bezw. Zivilstaatsdienst übernommen wurden, mögen sich sofort beim gefertigten Amte während der Amtsstunden von 15 bis 18 Uhr melden.

Amt: Soziales Hilfswerk Bleiweisstr. 13/I.

Der Leiter des Sozialen Hilfswerkes
Klösch e.h.

Poziv

Upokojenci bivše avstrijske oborožene sile in državnih uradov od XI. položajne skupine navzgor, ki so 3. novembra 1918 že bili upokojeni, ali oni, ki so bili pozneje avtomatično upokojeni in niso bili sprejeti v jugoslovansko oziroma civilno državno službo, naj se javijo takoj pri podpisanem uradu med uradnimi urami od 15. do 18. ure.

Urad za socialno pomoč, Bleiweisova 13/I.
Vodja Socialne pomoči: **Klösch** l. r.

Wallace pri Čangkajšku

Nanking, 22. jun. Kakor poroča angleška poročevalska služba, sta se maršal Čangkajšek in podpredsednik Zedinjenih držav Henry Wallace v sredo popoldne prvič sestala. Poslanik Clarence Gauss je izjavil, da je to bilo prvo posvetovanje, ki mu bo sledilo še več sestankov, ni pa hotel povedati, na kaj se razgovori nanašajo.

Naročite se na romane
DOBRE KNJIGE

Kronika

* **S hrastovim listom** k železnemu križu je bil odlikovan osvoboditelj Kovlja, polkovnik Ernest Wilhelm Hoffmann, poveljnik polka oklepnih grenadirjev iz Maininga.

* **Visoko priznanje.** Führer je podelil naslov profesorja generalnemu ravnatelju podjetja Dynamit in vodji komisije za razstrelivo pri državnem ministru za oboroževanje ter vojno proizvodnjo dr. Paulu Müllerju.

* **Poklicni izbor mladostnikov.** V časopisu »Die deutsche Volkswirtschaft« podaja vodja urada za poklicno vzgojo Wiese pregled o poklicnih tekmah v sedanji vojni. Doslej se je v takšnih tekmah preizkusilo dva in pol milijona mladostnikov. Izmed teh so izbrali sto tisoč najprimernejših, ki so jih uvrstili v obrate, za katere so imeli največ sposobnosti. Zanimivo je, da so na ta način dobili zaposlitev ne samo dečki, ampak tudi deklice, ki pomagajo nemški oboroževalni industriji v proizvodnji za zmago.

* **Ženske v fašistični vojski.** Nemški listi poročajo, da se je v zadnjem času prijavilo v novo republikansko fašistično armado vsak dan več ljudi. Nove formacije italijanskih frontnih pomočnic prihajajo iz različnih mest na operacijsko področje. V ženskem bataljonu »Italia« je tudi mnogo begunk s Sicilije in iz južne Italije.

* **Filmski igralka Leni Riefenstahl se je poročila.** Nemška filmska umetnica Leni Riefenstahl, znana po svojih gorskih filmih, se je poročila z odlikovancem viteškega križca majorjem Petrom Jakobom.

* **Potres v Los Angelesu.** V milijonskem kalifornijskem mestu Los Angeles je bil v nedeljo precej močan potres. Sledovi se poznajo zlasti v trgovski četrti mesta. Potres je bil tako hud, da so se poslopja močno majala, pasanti na ulicah pa so padali po tleh. Zvečer se je potresni sunek ponovil. Po dosedanjih poročilih materijalna škoda ni velika.

* **Trk ribiške ladje z ledeno goro.** Portugalska jadrnica »Maria Preciosa«, ki je v grönlandskem vodovju na lovu za polenovkami, je trčila v ledeno goro ter se kmalu nato potopila. Posadko so rešili ribiški čolni, ki so bili v bližini nesreče Jadrnica je bila trijambornik s 304 tonami in je imela na krovu 33 mož.

Iz Ljubljane

u— **Zadnja pot vrlega moža.** V Ljubljani je umrl g. Ivan Dekleva, ki je doživel lepo starost 74 let. Pokojnik je bil do leta 1941 v Mariboru, nato je prišel v Ljubljano. Bil je vrl mož kremenitega značaja, zvest prijatelj našega lista od vsega početka. Ob številnem spremstvu je bil včeraj njegov pogreb z žal na pokopališče k Sv. Križu. Med pogrebci je bilo mnogo pokojnikovih znancev in prijateljev iz Gorice, Trsta in Maribora. Možu poštenjaku bomo ohranili trajen spomin.

u— **Requiem za pokojno gospo Jelico Kostić** bo 26. junija ob 7 v župni cerkvi Marijinega Oznanjenja.

u— **Kresni večer v narodovem življenju** je vsebina junijske »Slovenske slikanice«, ki bo na sporedu ljubljanskega radia v petek 23. t. m. od 20.15—22.00. V tej slikanici bomo lahko v duhu prisostvovali raznim več ali manj znanim narodnim običajem, ki jih bodo izvajali, v obliki zvočnih slik, deželani deloma v narečju. Spored bodo izpopolnjevale narodne in umetne pesmi, ki jih bo pel fantovski zbor, glasbene točke, ki jih bo izvajal instrumentalni kvintet ter recitacije članov narodnega gledališča gospe Mileve Ukmar-Boltarjeve in gospoda Janeza Cesarja. Večer je sestavil in izvedbo vodi g. prof. Jože Peterlin.

u— **III. sklepna produkcija Glasbene akademije** bo danes v petek 23. t. m. ob ½ 18. v veliki filharmonični dvorani. Na sporedu so pevske in instrumentalne točke, med drugimi Haydnov koncert za violončelo. Izvajajo jih gojenci in gojenke: Kozlevčar, Skrbinšek, Gregorš, Pehani, Sterle, Bernetič, Kos in Poljanšek iz šole rektorja Betetta, prof. J. in A. Ravnika, Korošca in Šedlbauerja. Sporedi po 6 in 3 lire so v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice in pri večerni blagajni.

u— **V. glasbena matineja.** Glasbena šola »Sloga« zaključi letošnje glasbene matineje v nedeljo 25. junija s V. matinejo, na kateri bomo čuli violinske sonate Vivaldija, Mozarta, Francka in Lipovška. Prireditev bo pokazala razvoj violinske sonate v njenih glavnih dobah. Bolj kot zgodovinske in slogovne razprave bodo skladbe pokazale značaj svoje dobe. Kot na vseh dosedanjih matinejah bosta tudi spored zaključne matineje izvajala gospoda Dermelj Albert in Lipovšek Marijan. Matineja bo v Slogini glasbeni dvorani in se prične ob ½10. uri dopoldne.

u— **Trije orkestri,** dve pevski skupini in cela vrsta solistov bodo sodelovali na javnem pisanem večeru, ki bo v ponedeljek 26. t. m. ob 19. v veliki unionski dvorani. Prireja ga ljubljanska radijska postaja. S šegavo besedo bo vezal poedine točke sporeda Božo Podkrajšek, s šaljivo recitacijo pa bo nastopil g. Franc Lipah. Vstopnice za to edinstveno prireditev so že v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice.

u— **Učite se strojepisja! Novi eno-, dvo- in trimesečni tečaji** (dnevni in večerni) pričenjajo 26. in 27. junija. Pouk dopoldne, popoldne ali zvečer po želji in izbiri obiskovalcev. Moderna strojepisnica, desetprstna metoda. Učnina zmerna. Vpisovanje dnevno. Praktično znanje vsakomur koristno v zasebnem ali javnem poklicu. Informacije, prospekti: **Trgovško učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska 15.**

u— **Nesreče.** Desnico si je zlomil pri padcu 15 letni dijak Dimitrij Kovič iz Ljubljane. 14 letno hčerko posestnika Jožefo Adamičevo iz Male Račne je pičil gad v desnico, ko je nabirala jagode. Na Rudniku je nek voznik povozil 7 letno hčerko trgovca Bredo Podobnikovo, pri čemer je dobila poškodbe po vsem životu. S kolesa je padel in si zlomil levico 45 letni sluga Janez Miklavc iz Dobrunj. 7 letni sin posestnika Franc Lipovec iz Velikih Lašč se je s koso urezal v desno nogo. V Šelenburgovi ulici je avto povozil 18 letnega delavca Janka Polaka iz Ljubljane, ki se je pri padcu poškodoval po vsem telesu. Ponesrečenci se zdravijo v ljubljanski splošni bolnišnici.

Z Goreniskega

Sestanek koroških županov. V Dulah na Koroškem so se pretečene dni zbrali župani koroških občin. Zborovanje je vodil beljaški višji župan Strauss, besedo pa je povzel tudi koroški Gauleiter, ki je izjavil, da ostane slej ko prej smer za nemško prodiranje na vzhodu. Koroška bo z vsemi svojimi močmi pripomogla, da ostane trdnjava vere v Führerja, za kar dajejo poroštvo vsi župani koroških občin.

Slavje celovških gasilcev. V petek 23. t. m. bodo imeli v Celovcu proslavo 80-letnice obstoja ondotne gasilske organizacije. Ob tej priliki bo slavnostna seja v dvorani mestnega sveta, pridružene pa ji bodo še druge svečanosti.

Tečaji za šivanje in krojenje se bodo vršili v Celovcu. Poučevala bosta Gregor in Irma Sattler, ki bosta v svojem salonu zbrala interesente iz vseh predelov Koroške in Gorenjske. Tečaji bodo prvenstveno za ženske in se bodo v prvi vrsti upoštevale takšne osebe, ki jih bodo priporočile šole, uradi za delo, občine, poštni uradi in orožniške postaje.

Reševalno službo v Borovljah je prevzela ustanova nemškega Rdečega križa. Ob tej priliki je imel vodja boroveljskih gasilcev Smereka priložnosten nagovor, v katerem se je zahvalil dosedanjim domačim reševalcem. Boroveljsko reševalno **društvo** razpolaga sedaj s posebnim vozom za prevažanje bolnikov.

Smrt na bojišču. Na južno-italijanskem bojišču je padel 28 letni višji naddesetnik Feliks Jerančič iz Beljaka, ki ima svojce tudi v Pliberku. Jerančičeva rodbina je izgubila svojega prvega sina že 2. septembra 1941 na vzhodnem bojišču.

Rojstva in smrti na Golniku. Meseca maja se je rodilo v območju golniške občine 45 otrok. V istem času je umrlo 23 oseb.

V Celovcu sta umrla 66 letni Ernest Krumplič in 51 letna kmetica Marija Stampferjeva.

Poroke v Celovcu. V Celovcu so se poročili: Franc Erat in Hedvika Rogačeva, Franc Paul in Frančiška Terpinova, Franc Marek in Marija Christova, Janez Košnik in Karolina Smoletova, Franc Schafflechner in Berta Kopejnikova, Franc Bartol in Avguština Kušmirova.

70 letnica barona Zoisa. Pred dnevi je obhajal 70 letnico rojstva Michelangelo baron Zois, ki se je narodil 18. junija 1874 na Bledu. Po dovršeni gimnaziji je študiral pravo, potem pa je stopil v državno službo. Zelo mlad se je posvetil športu, z veliko ljubeznijo pa je proučeval umetnostno zgodovino, numizmatiko, zraven pa pisal novele in podlistke. Po večletnem delovanju pri radovljiškem glavarstvu je bil dodeljen komisiji za varstvo spomenikov. Nastopil je kot trener kolesarjev tudi na olimpijskih igrah v Stockholmu. Prvo svetovno vojno je preživel baron Zois na Koroškem, kjer je pomagal izdajati pri 10. armadi list za vojake. Baron Zois se je izkazal tudi kot filmski pisec. Zdaj živi ob Vrskem jezeru.

Poostreno varstvo gorskih cvetlic, zlasti encijana, priporočajo koroški listi. Nesodobni planinarji uničujejo ta biser gorske flore s takšno strastjo, da so celi predeli že izropani. Zaradi tega bodo osebe, ki trgajo encijan, v bodoče kaznovani. Vsi prijatelji prirode morajo paziti na to, da ostane gorsko cvetje v okras planinam, kjer je zraslo.

S Štajerskega

V Ptuju so imeli krajevni voditelji kmetov sestanek, na katerem je poročal svetnik Fritz Bauer o trenutnem političnem položaju. Ob tej priliki je spregovoril tudi okrožni kmetski vodja Straschil, ki se je poslovil od ing. Francka ter se mu zahvalil za njegovo enoletno delovanje na področju ptujskega okrožja.

Glasbeno življenje v Celju. Prošlo soboto in nedeljo so se vršile v Celju glasbene tekme, katerih se je udeležilo 15 glasbenih združenj iz Spodnje Štajerske. Vodja zavoda za kulturo Taufar je pozdravil goste v imenu mesta in drugih oblasti ter se jim zahvalil za udeležbo. Potem so se vršile v Nemškem domu tekme mladih godbenikov. Izmed sodelujočih godb je dosegla trboveljska godba prvo priznanje, na drugem mestu je železničarska godba iz Maribora, pa tudi Polskava, Slovenska Bistrica in Konjice so se dobro odrekale. Med godalnimi orkestri so dosegli godci iz Slovenske Bistrice prvenstvo. Za zaključek sta skupno udarili godbi iz Trbovelj in Zagorja tradicionalno koračnico 47. pešpolka. Vsi udeleženci tekem so prejeli v spomin na tekmovalni dan brošuro o Celju in njegovi zgodovini.

Sportne slavnosti v Mariboru. V nedeljo 17. junija so priredili v Mariboru velike domače slavnosti z lahkoatletskim sporedom. Navzlic slabemu vremenu se je tekmovanja udeležilo okrog 500 najboljših sportnikov moškega in ženskega spola.

Odlikovanja. Z železnim križem 2. razreda je bil odlikovan grenadir Viljem Vračun iz Trbovelj. Isto odlikovanje sta prejela tudi vojaka Franc Peršič in desetnik Friderik Gačnik.

Nesreče in nezgode. 37letna Alojzija Maurerjeva si je pri padcu zlomila nogo. 17-letni Anton Majcen je padel s češnje in si zlomil levo roko. S češnje je padla 22letna Terezija Šumanova ter se poškodovala na hrbtu. S kolesa je padel in se poškodoval na glavi 46letni Jakob Deutschmann. 33-letni Franc Derenčin iz Studencev pri Mariboru je po nesreči obvisel na stopnici avtomobila, v katerega je hotel vstopiti. Vozilo je potegnilo in mož si je zlomil levo nogo. Ponesrečenci se zdravijo v mariborski bolnišnici.

Iz Trsta

Žrtve sovražnega letalskega napada. Dne 10. junija so umrli v Trstu zaradi posledic letalskega napada Macchi Elvira, Manfre Marija, Manfre Darij, Maraspin Roman, Maratovič Tomaž, Marchio Ivan, Marcusa Gverin, Markuzzi Lidija, Marcuzzi Vanda, Marsi Tulia, Marzatti Gizela, Maslo Ivan, Mastromauro Vincenc, Mazzari Evgenija, Mazzeni Mihael, Medirazza Guido, Medvešček Marija, Merlak Sergej, Mezdec Anton, Mesina Ernest, Mevlja Ana, Mlak Marija, Miloh Andrej, Milkov Zmagoslava, Milotti Lucijan, Milotti Ivanka, Milotti Marij, Mirk Amelija, Morandi Pij, Moratto Laura, Moratto Ana, Moretti Gino, Moškon Ana, Mulec Petra, Obreza Alojz, Olivotto Ada, Olivotto ing. Bruno, Stanislav Orel, Pacini Ana, Palmieri Marija, Pangos Karol, Para Lucija, Paškulin Karla, Pascotto Lavra, Paties Marija, Paoli Lucijan, Pecchiari Emil, Pečenko Just, Petejan Remigija, Pelosa Marija, Pendevoji Antonija, Petejan Jožef, Petek Martin, Petaros Marija, Petronio Fausta, Piazza Angel, Pison Jožef, Pison Pavla, Plazotta Herman, Plazotta Flor, Plossi Italia, Polini Konrad, Polini Pia, Pontoni Marija, Poso Jožefina in Poso Ovid.

Trst za oškodovance. Tržačani še zmeraj oddajajo svoje prispevke na prefekturi in pri mestni občini v prid oškodovancem zaradi letalskega napada dne 10. junija. Prefekt je prejel v torek 20. junija 221.705 lir, uprava »Piccola« pa 41.330 lir.

Ne samo stanovanja, temveč tudi stopnišča in hodniki morajo biti zatemnjeni, ker v slučaja alarma ponoči sicer ne morete in ne smete niti za trenutek osvetliti stopnišča. Kako nerodno je hoditi po temnih stopnicah in hodnikih, ste gotovo že tudi sami skusili. Še mnogo bolj pa se to občuti v naglici in nervozi, ko vsakdo hiti, da je čimprej v zaklonišču.

Obnova kemičnih tečajev na vseučilišču. Z včerajšnjim dnem so se zopet pričela predavanja v okviru kemičnih tečajev pri blagoznanstvenem institutu tržaškega vseučilišča.

Smrtni padec. 65 letni Ignac Ludovik, ki je stanoval v ulici Castagneto 42, je padel z neke škarpe na hribu Fiascone in obležal s smrtnimi poškodbami. Prepeljali so ga v tržaško bolnišnico, kjer je podlegel.

Kmetova nezgoda. 48 letni kmet Ivan Breščan iz Sežane je šel nabirat češnje na drevo. Pri tem je izgubil ravnovesje in padel s češnje. Ima zlomljeno levo nogo, razen tega tudi druge poškodbe. Ponesrečenega kmeta so prepeljali v tržaško bolnišnico.

Vsak dan nezgode. 45 letni mehanik Andrej Tutto z Verdeljske ceste 21 si je med delom v delovnici ranil desnico. 18 letni električar Ecij Chesoli iz Videmske ulice 31 je padel s tramvaja in si zlomil levo nogo. Trgovec Karel Perini je padel preko stopnic in si zlomil desnico. Na 24 letnega kovača A. Riosa iz ulice Ob mostu 6 je padlo precej težko kladivo in ga poškodovalo po glavi. Popadljiva psa sta ugriznila 21 letnega Jožefa Piraloma iz ulice Paglarini 34 in 9 letno Ano Visnovič iz Sv. Marije Magdalene Spodnje 371. 20 letni delavec Ivan Dekopa se je ponesrečil pri delih v zakloniščnem predoru Coraggi. 60 letna Gizela Timeus iz Balbove ul. 29 si je pri padcu zlomila desno nogo. Kamen je zalučal neki sovrstnik proti malemu Nirvanu Baraneu iz Sesljana in mu ranil desno oko. Kos železa je padel z višine na 33 letnega Boštjana Gelinija iz Milj in ga občutno ranil. 32 letnemu Mariju Sabatiju iz Buj je priletel med delom kovinski drobec v levo oko in mu ga ranil. Ponesrečenci se zdravijo v tržaški bolnišnici, kamor se je zatekel tudi 57 letni delavec Jožef Milo iz ulice Diaz 10, ki je pri spopadu z nekim svojim znancem odnesel več poškodb.

Iz Hrvatske

Spomin na padle borce. V torek so se Hrvati spominjali onih, ki so padli za svobodno domovino. Časopisi poudarjajo, da so oni, ki so žrtvovali za domovino svobodo in življenje, vzor vsemu hrvaškemu narodu v njegovi borbi za osvoboditev ter obstoj hrvaške države.

Tintorettova slika v Splitu uničena. Iz Zagreba poročajo, da je bila pri nekem angloameriškem letalskem napadu na Split uničena slavna Tintorettova slika »Mati božja z Jezusom«. Slika je bila v posesti družine Sinovičič.

Letošnji umetniški nagrajenci. Imena nekaterih nagrajenih umetnikov so bila včeraj zmotno natisnjena. Tako nagrade za najboljše pesniško zbirko ni dobil Gustav Krklec, marveč znani pesnik Gustav Krklec. Nadalje so bili nagrajeni: Nikola Šop, Pavel Grgec (ne Orgeč), Grga (ne Orga) Novak, Tomislav (ne Romislav) Prpić, med skladatelji pa Stahuljak (ne Stahuljac).

Slabe zdravstvene razmere med tolovaji. Kakor izjavljajo tolovaji, ki so jih ujele nemške čete v poslednjih dneh, vlada med tolovajskimi skupinami veliko pomanjkanje zdravnikov ter zdravstvenega materiala. Zaradi nezadostne nege umre večina ranjencev.

Nova postelja za bolnike

Iz Bergena poročajo, da se je neki izumiteljici posrečilo sestaviti novo bolniško posteljo, ki omogoča bolniku skoro prosto gibanje in ga pri tem obvaruje bolečin. Izumiteljica je dala svoj izum patentirati ter se njena postelja že izdeluje v serijah. Strokovnjaki, zdravniki in bolničarke se o novi napravi zelo pohvalno izražajo. Dno in žimnica postelje sta trodelna in tako urejena, da se vsak del za sebe lahko izmenja, ne da bi to bolniku prizadevalo kakšne bolečine. Srednji del postelje se lahko izmenja ne da bi ležeči bolnik to čutil, prav tako del postelje ob vzglavju. Tudi vznožje se lahko sname, ne da bi se bolnik premaknil. Prednost tega izuma je tudi v tem, da se postelja lahko uredi za sedenje ter nadomešča bolniku stol.

Gradnja astronomskega observatorija na Norveškem

Norveški astronomi snujejo načrt za zgraditev velikega observatorija. Zaenkrat je vsa norveška astronomija osredotočena na fizikalnem oddelku univerze v Oslu, kjer pa je na razpolago le malo astronomskih naprav. Načrti predvidevajo ureditev observatorija v središču Norveške. Zavod bodo zgradili nekje nad Lillenhammrom. V teh krajih so podani tudi vsi klimatični pogoji ki jih zahteva takšna naprava.

Parna kopel na Norveškem

Naprave te vrste so zlasti v severnem predelu dežel splošno razširjene in vsa večja mesta imajo javna kopališča na paro. Izza svetovne vojne so te naprave tudi na Norveškem modernizirali. V zadnjih časih so se parne kopeli zelo razširile, ker podpirajo pobudo za naprave te vrste tudi občinske uprave v mestih in na deželi. Ministrstvo za narodno zdravje vselej prispeva za takšne ureditve primerne vsote. Celo v planinah razpolagajo ondotni domovi s parnimi kopelmi, kar priča, da je higiena na Norveškem na visoki stopnji.

Beležnica

KOLEDAR:

Petek, 23. junija: Sidonija, Agripina.

DANAŠNJE PRIREDITVE:

Kino Matica: Šramel.

Kino Sloga: Moji štirje mladi.

Kino Union: Marija Stuart.

Kino Moste: Poročna noč.

III. sklepna produkcija Glasbene akademije ob 17.30 v veliki Filharmonični dvorani.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Dr. Piccoli, Dunajska cesta 6, Hočevar, Celovška cesta 62, Gartus, Moste — Zaloška cesta 47.

ZATEMNITEV

je strogo obvezna od 22. do 4. ure.

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

DRAMA

Petek, 23. junija: Zaprto.

Sobota, 24. junija, ob 18: **Dona Diana.** Red A.

Moreto: »Dona Diana«. Veseloigra v treh dejanjih. Po C. A. Westovi **predelavi** in prevodu Jos. Cimpermana **poslovenil** Fr. A. Igra se suče okrog ljubezni **in trme,** okrog ljubosumnosti in dvoma, **dokler ne** zavozi v varno zatišje priznanja, **tako da** ima brižni oče Don Diego ob koncu **čast** pozdraviti štiri srečne pare. — Osebe: **Don** Diego — Vl. Skrbinšek, Don Djana — Razbergerjeva, Dona Lavra in **Dona Fe**nisa — V. Juvanova in Ukmar-**Boltarjeva,** Don Cezar — Gregorin, Don Louis — **Bi**tenc, Don Gaston — Verdonik, **Perin** — Jan, Floreta — Pugljeva. Režiser: **prof.** O. Šest. Scena: inž. Franz. **Kostumi: J.** Vilfanova. Godbo zložil St. Prek. Glasbene točke izvajajo gojenci prof. Preka.

OPERA

Petek, 23. junija: Zaprto.

Sobota, 24. junija, ob 18: **Faust.** Red Sobota.

Ch. Gounod: »Faust«. Opera v **petih** dejanjih. Po Goetheju napisala J. Bárbier in M. Carré. Osebe: Faust — Čuden, Mefisto — Popov, Margareta — Vidalijeva, Valentin, njen brat — Janko, Marta, njena soseda — Golobova, Siebel, študent — Bukovčeva, Wagner — Dolničar. — **Valburgina noč:** Solo plesejo: Bravničarjeva, Japljeva, Remškarjeva, Kürbos, Pogačar, A. Brcarjeva in Zelenikova. Sodeluje **ves** baletni zbor. Godi se v začetku 16. stoletja. — Dirigent: D. Žebre. Režiser: C. Debevec. Koreograf: inž. P. Golovin.

Oddajniška skupina Jadransko Primorje

RADIO LJUBLJANA

PETEK, 23. JUNIJA

7.00—7.10: Poročila v nemščini. 7.10 do 9.00: Jutranji pozdrav; vmes od 7.30—7.40: poročila v slovenščini. 9.00—9.10: Poročila v nemščini. 9.10—9.20: Koračnica, napoved sporeda (nem. in slov.). 12.00—12.30: Opoldanski koncert. 12.30—12.45: Poročila v nemščini in slovenščini. 12.45—14.00: Veseli zvoki. 14.00—14.10: Poročila v nemščini. 14.10—15.15: Prenos koncerta za premor iz Tobačne tovarne; Radijski orkester, vodi dirigent D. M. Šijanec. 17.00—17.15: Poročila v nemščini in slovenščini. 17.15 do 17.30: Glasbena medigra. 17.30—18.00: Kmečki trio. 18.45—19.00: Iz našega leposlovja — E. Cevc čita iz svojih del. 19.00 do 19.30: Koncert Komornega zbora. 19.30 do 19.45: Poročila v slovenščini, napoved sporeda. 19.45—20.00: Prenos državnega sporeda; prečitan bo članek ministra dr. Göbbelsa iz tednika »Das Reich«. 20.00 do 20.15: Poročila v nemščini. 20.15—22.00: Slovenska slikanica — Kresovanje. 22.00 do 22.10: Poročila v nemščini. 22.10—23.00: Glasba za lahko noč. 23.00—24.00: Prenos državnega sporeda.

Naročite se na romane »DOBRE KNJIGE«!

KULTURNI PREGLED

Breznikovi jezikoslovni spisi

Med novimi knjigami zadnjih tednov pomeni pravkar izišli 19. zvezek **Cvetja iz domačih in tujih logov** (založba Družbe sv. Mohorja v Ljubljani) prijetno presenečenje. Te dni potečejo trije mesci, kar je slovenska kultura izgubila odličnega varuha pravilnosti in čistosti našega pismenega jezika, priznanega jezikoslovca dr. Antona Breznika. In že imamo pred seboj prvi izbor iz njegovih spisov, 263 strani obsegajočo knjigo **»Jezik naših časnikarjev in pripovednikov«.** Pokojnikov stanovski tovariš, slovenist prof. Jakob Šolar je pripravil širši javnosti izdajo tistih Breznikovih spisov, ki bi nedvomno že za pokojnikovega življenja zaslužili ponatis v knjigi, da bi tako zajeli večji krog in postali laže dostopni vsem, ki jih zanimajo vprašanja slovenskega pismenega jezika. Sedaj, ko je knjiga pred nami — pred mnogimi, ki smo si jo že zdavnaj želeli —, smo hvaležni prireditelju in založnici, da sta omogočila tako naglo in hkrati tako pomembno počastitev osebnosti in dela skromnega, a zaslužnega slovenskega slovničarja. Medtem je že napovedan prvi zvezek Breznikovih jezikoslovnih spisov, ki jih oskrbi Akademija znanosti in umetnosti v treh zvezkih, založi pa Nova založba v Ljubljani. Tako bodo dolgoletna prizadevanja dr. Breznika začela roditi pravi sad šele po njegovi, žal prezgodnji smrti kajti jasno je, da bo knjižna izdaja spisov, ki so raztreseni po raznih obzornikih in zbornikih, zato pa tudi manj pregledni in teže dostopni, izvrševala vse drugačno in vplivnejše poslanstvo, kakor ga je moglo izvršiti Breznikovo delo doslej, če izvzamemo **Slovensko slovnico** in **Slovenski pravopis** kot dva najpotrebnejša priročnika.

Prof. Jakob Šolar je spisal za izdajo v »Cvetju« najdaljšo in najizčrpnejšo študijo o življenju in delu pokojnega dr. Breznika, kar jih je bilo doslej napisanih. Tako je Breznikova na zunaj skromna osebnost stopila pred nas v vsej svoji notranji veličini in znanstveni pomembnosti. Pisec opisuje Breznikov dom in rod in pripoveduje nato o njegovem šolanju. Nit v predmetu, s katerim se je pozneje združil za vse življenje, se ni mogel povzpeti nad povprečen šolski uspeh, vendar ga to ni motilo, da bi ne vstopil že kot šestošolec med najboljše nabiralce narodnih pesmi. Nadrobno prikazuje pisec razvoj Breznikovega jezikoslovnega zanimanja in študija. Čeprav je že v gimnazijskih klopeh pokazal izrazito jezikoslovno usmeritev, se je vendar odločil za bogoslovje in se naposled izšolal za dušnega pastirja. Ni pa ostal dolgo v praksi, pokojni škof Jeglič ga je kmalu izbral za škofijsko klasično gimnazijo v Št. Vidu in mu omogočil, da se je na univerzi v Gradcu usposobil za profesorja slovenščine. Tako je tudi kot duhovnik prišel na želeno znanstveno pot in je poslej posvečal svoje življenje vedi in šoli, ne da bi se s tem odrekel vsem dolžnostim in obvezam, ki mu jih je nalagala Cerkev kot svojemu duhovniku.

Prof. Šolar opisuje nadalje dr. Breznika v njegovem poklicu, kaže razvoj njegovega dela, ki ga je vodilo od prakse k teoriji, od teorije k praksi. Posebej pripoveduje o nastanku njegove Slovenske slovnice, v kateri je kot prvi med našimi slovničarji tako uveljavil glasoslovna načela in potrebe živega govora, da je naletel na nerazumevanje celó pri tako kompetentnih ljudeh kakor so profesorji slovenščine. Spremembe od prve do četrte izdaje njegove Slovenske slovnice niso značilne samo za Breznikovo osebno omahovanje v spornih vprašanjih, marveč še bolj in predvsem za razvoj naše pismene slovenščine, ki je šele v zadnjih tridesetih letih dobila trdnejšo podlago za svoj zborni govor, za pravilno izgovorjavo in naglašanje kar je bilo dotlej naravnost zanemarjeno. Zato so v tej biografiji posebno zanimiva poglavja: Šolske knjige, Obrobno delo in Znanstveno delo; iz njih šele dobimo pravo podobo pokojnega dr Breznika in njegovega pomena za slovensko jezikovno kulturo.

Spis prof. Šolarja izpopolnjuje poglavje Zaključna podoba; v njem sklepa pisec med drugim: »Breznik ni bil veleum v tistem pomenu bistrega duha ki s silo velikih idej poseže v znanost ali v razvoj življenja... Bil je povprečno nadarjen, a neizmerno priden, vesten, vztrajen in nesebičen delavec.. Korenina njegovega uspeha je v močni volji, spominski moči in neizmerni pridnosti in vztrajnosti. Zato pa je opravil delo, kakršnega bi brez teh vrlin ne mogel opraviti noben veleum... Ob stoletnici Kopitarjeve smrti in Škrabčevega rojstva se jima je pridružil tudi Breznik, kakor da je odposlanec naroda ob slovesni uri. V njegovem delu pa bo živelo doma in v svetu njegovo in slovensko ime.«

Ta prijetno spisani in prav poučni uvod je posebna mikavnost knjige, ki je prva posvečena spominu dr. Breznika. Izbor je prav srečen združuje v lično in dovolj zajetno knjigo nekatere njegove najboljše in najznačilnejše razprave. Knjiga bo poslej slovenskemu pisatelju in časnikarju neke vrste vademecum, eden redkih priročnikov, ki jih imamo lahko na mizi pri praktičnem delu s slovensko besedo.

Prva razprava **»Jezik v kmetski povesti«** je izšla leta 1930. v Domu in svetu in kaže, kako so se začele pojavljati v slovenski pripovedni prozi razne izposojenke ter prenekikrat kvariti njeno pristnost in jezikovno moč. Breznik zastopa pravilno načelo da bi se v kmetski povesti z realističnim jezikom smele rabiti samo take izposojenke, ki jih je ljudstvo zares sprejelo; pri tem opozarja na nekatere nove primere, ki kažejo kako pisatelji in prevajalci grešijo zoper to pravilo.

Obširna razprava **»O časnikarski slovenščini«** je izhajala leta 1933 v istem časopisju. Breznik poudarja velik pomen jezika v dnevnikih in tednikih, ko pravi v uvodu: **»Časnikarski jezik je vodilni jezik v slovstvu«.** Žal da se ne spušča globlje v njegovo svojsko problematiko, marveč prehaja takoj k njegovi zgodovini in prikazuje zanimiva valovanja časnikarskega besedja in izrazja. Valovanja, ki ustrezajo ne le razpoloženju in usmeritvi posameznika, marveč tudi gibanjem političnega življenja saj se je prav njim časnikarski jezik odzival najhitreje in najlaže. V razdobju med dvema vojnama smo bili vsi pod vplivom podobnega valovanja in nam je ta pojav tem bližji. Breznik kaže razvoj našega časnikarskega jezika v posebnih poglavjih o Bleiweisu, Levstiku, Antonu Tomšiču, Jos. Jurčiču, Ivanu Železnikarju, Tavčarju, Majaronu in na primerih iz razdobja 1892 do 1918 ko je bil naš časnikarski jezik najbolj ustaljen in morda najbližji literarnemu jeziku. Tako je Breznik obdelal dokaj obsežno jezik Novičarjev in poglavitnih urednikov »Slovenskega Naroda« in pokazal, koliko izposojenk so vnesli prav časnikarji v splošno jezikovno rabo. Nedvomno so se mnoge že tako udomačile, da jih tudi najnovejši puristi ne bodo mogli več pregnati s slovenskih slovstvenih njiv. Druga po obsegu najdaljša razprava je posvečena **jeziku naših pripovednikov.** Breznik obravnava v nji besedišče Jurčiča, Stritarja, Tavčarja, Detele, Kersnika, Mencingerja, Trdine, Ivana Cankarja, Finžgarja in Meška.

Tema dvema obširnima in po svoji vsebini teoretično in praktično pomembnima razpravama se pridružujeta še sestavek o Stritarjevem slogu in nekrolog, ki ga je spisal Breznik svojemu jezikoslovnemu vzorniku o. Stanislavu Škrabcu. Besedno in imensko kazalo olajšujeta preglednost in uporabo knjige, ki je za slovstveno izobraženega Slovenca tako dragocena, da je niti ni treba posebej priporočati.

Zapiski

Razstava slik Zorana Mušiča v Benetkah. Že napovedana razstava slik našega priznanega umetnika Zorana Mušiča v sedanjem središču italijanskega umetnostnega življenja, v Benetkah, se je nekoliko zakasnila. Odprli so jo 17. t. m. v tamošnji Mali galeriji (Piccola Galleria) na Via XXII. marzo. Mušič je razstavil podobe, ki so zbudile že na tržaški razstavi splošno priznanje kompetentnih poznavalcev slikarske umetnosti in lepo zanimanje občinstva. Ne dvomimo, da bo tudi razstava v Benetkah potrdila te uspehe.

Najbolj prikladen boj zoper slabo knjigo. Na Danskem so se v zadnjem času precej razpasli — pač po krivdi knjigotrških špekulantov — v tedenskih zvezkih izhajajoči, zelo ceneni romani najslabše vrste. Zoper umazano povodenj **»šunda«** je uspešno nastopilo neko veliko novinsko podjetje v Kjövenhagnu, ko je začelo izdajati v enaki obliki in za isto ceno primerno izbrane, toda slovstveno pomembne romane iz svetovne literature, romane, ki glede mikavnosti tekmujejo s »šundom«, vendar so umetniško in etično neoporečni. Občinstvo se je brž dalo prepričati in kupuje sedaj v velikem številu to ceneno izdajo klasičnih pripovednikov. Posamezni špekulanti s »šundom« so zaradi padca naklade že ustavili svojo nečedno obrt.

Goncourtova nagrada, ena najpomembnejših francoskih slovstvenih nagrad, ki jo podeljuje Goncourtova akademija z desetorico svojih članov, letos ne bo podeljena. To je znamenje izrednih časov.

SPORT

Razpis

tekmovanja za prvenstvo Ljubljane v odbojki

ŽSK Hermes priredi v dnevih 1. in 2. julija s pričetkom v soboto dne 1. julija t. l. ob 16. tekmovanje za prvenstvo Ljubljane v odbojki v okviru proslav 25letnice svojega obstoja pod pokroviteljstvom g. prezidenta pokr. uprave div. generala Leona Rupnika.

Tekmovanja se lahko udeleže moštva ljubljanskih klubov.

Zadnji rok za prijave je 29. junij. Prijave je treba poslati na naslov: ŽSK Hermes — odsek za odbojko — stadion Hermes — Šiška.

Prijavnina za posamezno moštvo je 20 lir. — Prijavnino je treba plačati pred nastopom.

Zmagovalno moštvo prejme pokal, darilo g. prezidenta, drugo in tretje moštvo pa spominske plakete.

Vsako moštvo sestavlja 6 igralcev.

Pritožbe proti odločitvam sodnika je treba vložiti najkasneje 20 minut po končani tekmi s prizivno takso v višini 50 lir. Ob ugodni rešitvi priziva se prizivna taksa vrne, sicer pa zapade v korist prireditelja.

V primeru slabega vremena se prireditev preloži za teden dni.

Tekmovanje se prične v soboto ob 16. ter se nadaljuje v nedeljo ob 8. zjutraj. Vsako moštvo mora priti s svojimi igralci ob določeni uri na igrišče. Moštvo, ki ga ne bo pravočasno na igrišču, izgubi tekmo.

ŽSK HERMES

*

ŽSK Hermes (odsek za odbojko). Pozivam vse članstvo odseka, da se udeleži članskega sestanka danes v petek ob 19. v klubskih prostorih na stadionu zaradi dogovora glede treningov in turnirja v dnevih 1. in 2. julija. — Načelnik.

Madžarski sport in židje

Zgodovina je morala posečj v dogodke na Madžarskem in tudi v tamkajšnje športno življenje, da je prišlo na dan, da so v madžarskem športu skoraj od prvih početkov, ki segajo tja do leta 1867 nazaj, gospodarili Židje. Njihov vpliv je bil od leta do leta pomembnejši, čeprav so se mnogo manj uveljavljali kot dobri aktivni tekmovalci, marveč predvsem kot vodilni funkcionarji na vseh količkaj odločilnih mestih. Možje židovskega porekla v športu so znali več jezikov, imeli so zveze in znanstva po vsem svetu in kaj je bilo laže, kakor ustvariti v domačem športnem svetu prepričanje, da je njihovo delovanje samo v korist madžarski stvari, oni sami pa da so sploh nenadomestljivi.

Na Madžarskem so takrat v nekaterih panogah, kakor na primer v boksu, nogometu, plavanju ali jahalnem športu, zavzemali vsa vidna mesta samo Židje. V madžarskem nogometnem športu je bilo do 80% vodilnih osebnosti in nameščencev Židov, trenerji pa so bili taki vsi do zadnjega. Nič manj »razveseljiva« ni bila slika v boksarski zvezi, kjer je za mizo generalnega tajnika sedel Žid, in tudi predsednik je bil dolga leta enakega porekla. Kdor se je od domačinov upiral temu židovskemu režimu, so ga izločili, in sicer temeljito z vsemi dovoljenimi ali nedovoljenimi sredstvi.

V madžarski plavalni zvezi je tri desetletja (ali celih 30 let) paševal Žid Donath, ki je bil razen tega tudi generalni tajnik mednarodne plavalne zveze. Za sodelavca si je izbral še nekaj zagrizenih predstavnikov tega plemena, ki so znali zatreti vsako nacionalno ali protižidovsko stremljenje v športnih vrstah. S krilatico, da politike ne gre vlačiti v šport, so vsakogar, ki si je drznil napasti židovsko diktaturo, izključili iz plavalne zveze in ga povrhu še primerno očrnili v javnosti. Tako se niti tisk, še manj pa posamezniki niso upali dvigniti glav proti židovski samovladi v plavalnem taboru. Zaradi tega so v listih o madžarskem plavalnem športu izhajale samo suhe kronike brez vsake kritike ali kakršne koli pripombe, ki bi utegnila spraviti v slabo voljo kogar koli izmed gospodov mogotcev.

Trajalo je celih 20 let po prvi svetovni vojni, preden je prvi državni funkcionar posegel v ta Avgijev hlev, in sicer notranji minister v letu 1939, ki je ukinil avtonomijo nogometne zveze in ji postavil na čelo ministrskega komisarja. Židje so morali pobrati šila in kopita. Za nogometaši so se kmalu ojunačili še drugi športniki, toda bitka protižidovske struje še dolgo ni bila dobljena. Židovski tisk je zagnal silno kampanjo, češ da brez Židov madžarski šport ne bo žel nobenih uspehov, temveč bo — brez židovskega denarja in židovske publike — propadel za desetletja. Takratni prosvetni minister Homan je nato prijel za še debelejšo metlo in odstranil Žide kratko malo iz vseh madžarskih športnih organizacij. Po njegovem odloku niso smeli Židje postati niti trenerji, da celo niti sluge v madžarskih športnih klubih.

Od tedaj se je življenje v madžarskem športu močno spremenilo. Vsakdo je lahko opazoval na svoje oči, da izločitev židovskega življa madžarskemu športu ni škodovala, temveč samo koristila. Obisk pri prireditvah je bil nespremenjeno dober. Novi voditelji madžarskega športa so kmalu dokazali enake sposobnosti kakor njihovi židovski predniki. Šport na Madžarskem je bil ob koncu leta 1942 čisto očiščen vsake židovske primesi in z geslom, da so športniki obenem tudi borci za domovino, je dobilo gibanje tudi široke rodoljubne temelje. Ko je bila v šport vključena še vsa madžarska mladina, se je pokazalo, da je madžarski šport beležil še lepše uspehe kakor kdaj koli prej. Židje so utihnili in zdaj tudi — izginili.

(Po» Adria-Zeitung«)

PO PLAVALNIH BAZENIH

Madžarski plavači so dosegli v nedeljo na tekmovanju v Szegedinu prav dobre rezultate za začetek sezone. Na 400 m je zmagal znani **Tatos** v dobrem času 5:00,9 minut. **Nemeth** je preplaval 400 m prsno v času 6:11,4 minut; **Galambos** je preplaval 100 m hrbtno v času 1:14,8 minut. Med ženskami je prišla na prvo mesto Ilona **Novak** na 100 m prosto v času 1:15,4 minut in na 100 m hrbtno v času 1:25,2 minut. Eva **Novak** pa je bila najboljša na progi na 100 m prsno v času 1:31,2 minut.

Danske plavalke so pokazale svoje veliko znanje na plavalni prireditvi v Kodanju. Na 100 m prosto je zmagala Fritze Nathansen v času 1:06,3; druga je bila Kirsten Ove-Petersen v 1:07,1; tretja Margarete Farup v 1:08.7 in četrta Birte Ove-Petersen v času 1:09,1 minut. Vse štiri plavalke so dosegle čase mednarodne kakovosti. Inge Sörensen je dosegla na 200 m prsno čas 3:01,« minut, ki tudi zasluži vso pozornost. V plavanju na 100 m hrbtno je zmagala Margarete Farup, ki je potrebovala le 1:17,8 minut; druga je bila Kirsten Ove-Petersen v 1:18,1 minut. Pri moških je zmagagal odlični Christoffersen na obeh kratkih prostih progah (100 in 200 m) v času 1:02,7 in 2:21,7 minut.

Mlado Jutro

Marko Gliha:

Indija Komandija

O Indija Komandija,
deželа nad dežele,
stoji, stoji tam hišica,
iz smetane je bele.

Potice se samé peko,
tak dobre so in sladke,
so polne orehov in rozin,
oh, dobre so špehatke.

Prašički pečeni letajo,
kar tu in tam po zraku,
prinese polič vina ti
natakar v dolgem fraku.

Ograja hiše je iz klobas,
pokaže ti kura pot v vas,
na trgu gode lončeni bas,
kolač pod lipo stoji v okras.

Pa kam le gledamo zdaj mi —
bili smo v kraljestvu sanj!
Toda spomin ne bo umrl,
sen bil je prekrasan.

Črni Groga v nebesih

Pred mnogimi leti je živel v vasi zelo star mož, ki mu je bilo ime Groga. Imel je dolge sive lase in dolgo sivo brado, ki mu je segala prav do trebuha. Njegov obraz je bil robat in zgrbančen in kadar so ga vaški otroci kje zagledali, so zakričali »Črni Groga«, kakor so ga imenovali, in zbežali na vse strani.

Toda Črni Groga ni bil tako robat in hud, kakor je bilo videti. Imel je dobro, mehko srce. Živel je samotno življenje, ogibal se je ljudi in živel edino za živali. Kolikokrat je našel na svojih izprehodih po gozdu kako srno z zlomljeno nogo, ali mlado lisico v pasti, ki se ni mogla rešiti, ali pa drobno ptičko z zlomljeno perutjo — in vsaki taki siroti je pomagal. Nihče si ne bi bil mislil, da znajo biti Grogove velike, močne roke tako mehke in nežne, da se mu niti drobna ptička ne boji sesti na dlan. Pozimi je ure in ure gazil visoki sneg, da je prišel na rob gozda, kjer je nasul krme za lačne jelene in srne. Čeprav je bil siromašen, je vendar imel za živali zmerom kaj pripravljenega.

Toda nekega dne je bil Črni Groga mrtev. Ljudje po vasi so stikali glave in si šepetali skrivnostne, grozne stvari na uho. Samo ptički, ki so vsak dan obiskovali sivolasega starčka, so obsedeli na lipi pred njegovo kočo in ga skušali prebuditi s svojim petjem.

A duša starega Groga se je bila že ločila od vsega posvetnega in se je počasi dvigala proti nebeškim vratom. Da, Črni Groga je letel počasi, zakaj dušo mu je težila tatvina. Še mlad je bil nekoč zašel v slabo družbo, in ta ga je zapeljala v greh. Ponižno je potrkal Črni Groga na nebeška vrata, glej, sveti Peter mu je prijazno odklenil in ga povabil v nebeško sprejemnico. Groga je vstopil in se boječe stisnil v kot za vrati. Tedajci je prišel skozi druga vrata ljub Bog in za njim arhangel Mihael z zlato tehtnico v roki. Arhangel je postavil tehtnico pred ljubega Boga, potem pa je segel v vrečo, ki jo je bil prinesel s seboj in ki je imela dva predela.

Kmalu so bili vsi Grogovi grehi zloženi na tehtnico. Globoko, zelo globoka je potegnila tehtnico navzdol, in Grogu je bilo tako hudo, da bi bil najrajši na ves glas zajokal. Tedaj je pa segel arhangel v drugi prekat vreče in položil na drugo stran tehtnice drobcen biser. Ta biser je pomenil Grogovo ljubezen do živali. In glej, komaj je bil padel biser na tehtnico, že so se jeli grehi dvigati, više in više, dokler ni tehtnica jasno pokazala, da je biser mnogo težji od vseh Grogovih grehov. Prijazno je ponudil ljub Bog Črnemu Grogu roko in dejal:

»K meni v nebesa prideš, Groga. Tvoja ljubezen do živali je odtehtala vse tvoje grehe!«

Tako je prišel Črni Groga v nebesa in je postal ljubljenec vseh malih angeličkov.

Iz sodne kronike

Ukraden tricikel

Ljubljana, 21. junija

Dne 16. novembra je bil med tričetrt na 12. in pol 13. uro ukraden iz veže hiše na Bregu, kjer ima prostore trgovina Soklič, tricikel. Nekaj dni kasneje so tricikel našli brez sedeža in pnevmatike pod nekim kozolcem za cerkvijo v Štepanji vasi. Preiskava je nadalje ugotovila, da je na dan tatvine, nedaleč od tam, kjer je bil najden tricikel, prodajal mestni delavec Matija C. dva plašča. Kasneje so dognali, ga gre za plašča z ukradenega tricikla. Uslužbenec tvrdke Soklič je obenem izpovedal, da se je delavec Matija mudil na dan tatvine ob tričetrt na 12 v bufetu, ki je zraven Sokličeve trgovine.

Da je bil istočasno na kraju tatvine in na kraju, kjer je bil tricikel odložen, je bilo za aretiranega Matijo zelo obremenilno, čeprav ni bilo nobenega neposrednega dokaza, da bi bil on sam ukradel tricikel. Matija je priznal, da je bil v omenjenem bufetu, trdil pa je, da je odšel iz njega že okoli 11. in da se je kasneje napotil proti Mostam, ker je hotel na Fužine po krompir. Blizu lesenega mostu pri Karmeličankah pa je srečal neznanca, ki mu je ponudil v nakup dva plašča. Ker je hotel zaslužiti, ju je kupil, že nekaj minut kasneje pa tudi prodal nekemu pekovskemu pomočniku.

V dokaz svoje nedolžnosti in resničnosti svojega zagovora je Matija navajal nekaj prič. Na glavni razpravi, ki je bila mnogokrat prekinjena in se je končala šele v torek, pa so ga priče pustile delno na cedilu. Obremenilna za Matijo C. je bila tudi njegova preteklost. Zadnjih 15 let je sicer pošteno živel, v mladosti pa je bil zaradi tatvin večkrat kaznovan.

Sodniki niso verjeli njegovemu zagovoru in so ga obsodili kot tatu tricikla na 6 mesecev strogega zapora in na 2 leti izgube častnih pravic. Matija C., ki ga je branil odvetnik dr. Peršin, je prijavil revizijo in priziv. Tako se bo z njegovo krivdo pečala še najvišja sodna kazenska stopnja.

Nepoštena služkinja

Pri uglednem ljubljanskem lekarnarju je do 1. marca letos službovala služkinja Ana V., doslej še nekaznovana, stara 28 let. Ko ji je bila služba odpovedana, je lekarnar ugotovil, da ga je okradla. Odnesla mu je iz njegove garderobe in iz garderobe njegove družine vrsto stvari, predvsem obleke in perila, v približni skupni vrednosti 3000 lir. Prvotno je lekarnar hotel zadevo poravnati tako, da ji je odklonil izplačilo zadnjega zaslužka. Ko obtoženka ni bila zadovoljna s tako poravnavo in ga je tožila na izplačilo mezde, jo je prijavil.

Ana V. ni bila voljna priznati v celoti svoje krivde. Do priznanja so jo pripravili le tako, da so ji pokazali kose ukradenega blaga, ki so ga našli v raznih njenih skrivališčih. Česar pa niso našli, tega Ana V. ni hotela priznati. S svojo nepoštenostjo je Ana V. spravila na zatožno klop tudi svojo dobrotnico zasebnico M. L., ki ji je vedno pomagala in ji nudila zatočišče. Nekaj ukradenih stvari je Ana spravila pri njej in preiskava jih je odkrila. Ker je bil podan sum, da je M. L. vedela, da so pri njej shranjene ukradene stvari, je morala na zatožno klop. Njen zagovor pa je bil tako prepričevalen, da je bilo takoj spoznati, da je nedolžna. Sodnik poedinec dr. Leon Pompe je obsodil Ano V. zaradi tavine po § 314 kazenskega zakona na 4 mesece strogega zapora. Soobtoženka M. L. je bila oproščena.

Naročite se na romane „Dobre knjige“

Mali oglasi

PETEK — to je pravi čas
za nedeljski tvoj oglas!
Sebi, lej, prihraniš jezo,
nam ubraniš truda pezo:
vsi oglaši, v PETEK dani,
so v NEDELJO v »Jutru« zbrani.

Službo dobi

KUHARICO za nekaj ur dnevno in postrežnico za ves dan, ali samo popoldne, iščem za gostilno. Naslov v ogl. odd. Jutra. 15348-1a

KUHARICO samostojno, za tričlansko odraslo družino, sprejmem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Gospodinja«. 15321-1a

SKDOMNO DEKLE srednjih let, sprejme mala družina za lahka hišna dela. Nastop 1. julija Slomškova ul. 31. 15252-1a

KMEČKO DEKLE pošteno, sprejmem v stalno službo. Janševa ul. 15. 15370-1a

SLUŽKINJO za vsa hišna dela, sprejme družina 2 odraslih oseb s 1. julijem. Hrana dobra. Naslov v ogl. odd. Jutra. 15373-1a

POSTREŽNICO čisto in pošteno, za vsak dan in tudi ob nedeljah, iščem od pol 8. do pol 12. ure. Plačam lir 400. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Res poštena«. 15378-1a

POSTREŽNICO pošteno, mlajšo, išče mala družina za popoldanske ure. Naslov v ogl. odd. Jutra. 15391-1a

KUHARICO samostojno, zdravo in snažno, išče boljša družina. Dobra hrana in plača. Naslov v ogl. odd. Jutra. 15399-1a

SLUŽKINJO za vsa hišna dela in ki ima veselje do otrok, sprejmem k 4 članski družini takoj. Naslov v ogl. odd. Jutra. 15413-1a

POSTREŽNICO ali služkinjo z znanjem nekaj kuhe, sprejmem takoj. Naslov v ogl. odd. Jutra. 15424-1a

SLUŽKINJO ali postrežnico za popoldne, takoj sprejmem. Vrhovčeva 14/I. 15433-1a

Prodam

GLOBOK VOZIČEK ugodno prodam. Rezijanska 11. 15245-6

MLADO KRAVO prodam ali zamenjam za konja ali žrebe. Naslov v ogl. odd. Jutra. 15307-6

MANDOLINO specialno, italijansko in radio zvočnik, prodam. Naslov v ol. odd. Jutra. 15395-6

STENICE ščurke, podgane zanesljivo uniči zavod za pokončevanje mrčesa in golazni Zor Adolf, Tavčarjeva 4/III, levo. 15376-6

PUPO za damsko krojaštvo in otroško stajico, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 15379-6

RJUHE in KAPNE ter pregrinjalo za 2 postelji (etamin), vse predvojno, ugodno prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 15329-6

MOŠKO KOLO poceni prodam. Ogled od 7. zvečer. Lepodvorska 26/III. 15393-6

MOŠKO OBLEKO sivo, preprosto, za srednjo postavo, prodam za 1300 lir. Ogled od 10. do 12. ure. Naslov v ogl. Jutra. 15394-6

PRODAM: Dobro ohranjeno žimnico s pristno žimo in krasni salonski gramofone v stoječi omarici z izvrstnim glasom. Naslov v ogl. odd. Jutra. 15387-6

AKTOVKO usnjeno, rjavo, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 15397-6

POSTELJICO otroško, dobro ohranjeno, prodam. Vprašati: Ljubljanska ul. 19, Zelena jama. 15406-6

OTROŠKI TRICIKEL nov, prodam. Zaloška c. 7/II, desno. 15407-6

PRODAM: skoro nove gojzerice št. 40, steklen servis za 12 oseb in čajni servis za 6 oseb. Samo od 10. do 12. ure. Naslov v ogl. odd. Jutra. 15411-6

2 KAPNI novi, prodam. Ogled iz prijaznosti v trgovini Predjamska ul. 8. 15423-6

JEDILNI SERVIS kompleten, za šest oseb, najfinejši porcelan, ugodno prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 15416-6

DAMSKO KOLO in športni voziček, prodam. Starič. Cesta na Rožnik 43. 15435-6

KUHINJO prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 15440-6

ZAMENJAM 2 suknjiča proti doplačilu razlike za sandale št. 41—42 in prodam Hubertus plašč — obleje za 14—14 letne dečke — ter 5 m tekača. — Ogled Staničeva 20/I - desno. 15445/46

ŠPORTNI VOZIČEK prešit z debelo gumo in blatniki, ki služi lahko tudi za globokega in otroško posteljico — prodam ali zamenjam za protivrednost. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zelo lep«. 15.450/6

PEGE IN LISAJ Vam zanesljivo odstrani Alba krema. — Drogerija Kanc, Židovska ulica 1. 15222-6

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

KINO SLOGA Tel. 27-30

Danes poslednjič!

Visoka pesem materinske ljubezni v usodi prave žene in matere v globokem dramatičnem TOBIS-ovem filmu

MOJI ŠTIRJE MLADI

Käthe Haack, slavna gledališka igralka v glavni vlogi, dalje John Pauls-Harding, Heinz Lausch, Gerhard Bombal, Bruni Löbel, Hermann Speelmans

DODATEK: KULTURNI FILM »MLADINA MUZICIRA«

Predstave ob 16. in 19. uri

KINO MATICA Telefon 22-41

Največji šlager sezone! — Zgodba o nastanku ‚šramel-kvarteta‘, polna najsijajnejših popevk in humorja

ŠRAMEL

Hans Moser, Paul Hörbiger, Marte Harell, Hans Holt

Danes radi Akademije kinopredstave ob 15.30 in 19.15!

KINO UNION Telefon 22-21

Strastna ljubezen škotske kraljice in njena nesrečna usoda v monumentalnem velefilmu

MARIJA STUART

Zarah Leander, Willy Birgel, Axel v. Ambesser, Lotte Koch, Fr. Benfer

Predstave ob 17. in 19.15 uri

DEŽNI PLAŠČ ženski, doubl, balonska svila, zelo dobro ohranjen, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 15350-6

KOMPLETNO REVIJO pokrajinskih znamk zamenjam za dobro moško kolo. Pismene ponudbe pod »Dobro kolo« na ogl. odd. Jutra. 15449/6

MRČES IN GOLAZEN: uši, stenice, bolhe, ščurke molje, miši, podgane, voluharje in bramorje zanesljivo pokončate s sterupom ki ga dobite v drogeriji KANC, Židovska ulica 1. 15221-6

Kupim

AVIONSKE znamke Ljubljanske pokrajine, tudi posamezne komade, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »A. G. 1944«. 15302-7

PRAŠIČA ZA REJO težkega od 40 do 80 kg, kupim. Naslov v ogl. odd. Jutra. 15283-7

BLAGO za trenčkot, kupim. Naslov v ogl. odd. Jutra. 15284-7

MAČKA siamskega, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Maček«. 15264-7

ČEVLJE rebljene kupujem in prodajam ali zamenjam manjše in večje številke. Klavžer, Vošnjakova ul. 4. 15261-7

LJUBLJANSKI ZVON 188; do 1900, 1911 in 1916, Dom in svet 1888 do 1893 in 1911 zelo dobro plačam. — Knjigarna Tožek, pasaža. 15080-7

LJUBLJANSKI ZVON tudi posamezne knjige, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ljubljanski Zvon«. 14553-7

ZNAMKE kompletno zbirko ali posamezne partije, tudi prekomorske in pokrajinske, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Znamke«. 14552-7

VREČE prazne cementne in slične, papirnate, kupuje PETRONAFTA, Ciril-Metodova cesta št. 35a. J-380-7

KOZO molzno, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Koza«. 15374-6

OTROŠKI VOZIČEK globok, dobro ohranjen, kupim Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Globok voziček«. 15375-7

RJUHE IN KAPNE kupim za na deželo. Plačam prav dobro. Naslov v ogl. odd. Jutra. 15388-7

RADIO novejše tipe, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dober aparat«. 15396-7

DEŽNI PLAŠČ moški, dobro ohranjen, iz balonske svile, temno drap, ali svilo za istega, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Plašč«. 15402-7

ELEKTR. SUŠILNIK za lase, kupim. Ponudbe na ogl. oedd. Jutra pod »Sušilnik«. 15408-7

ŠPORTNI VOZIČEK kupim, plačam dobro. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Samo pred. vojni«. 15.451/7

Stanovanja iščejo

STANOVANJE prazno ali opremljeno, obstoječe z 2 ali 3 sob, išče zakonski par. Za morebitno opremo nudim denarno garancijo. Stanovanje zapustim dva tedna po končani vojni. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Situira. na stranka«. 15241-2

STANOVANJE opremljeno, ali pa tudi prazno, iščem za družino brez otrok. Nudim protiuslugo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Moška obleka«. 15286-21a

V najem

TRGOVSKI LOKAL z opremo ali brez, sprejmem v najem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kavcija«. 15312-17

Posest

VILO Z VRTOM takoj kupim v lepi vilski četrti Ljubljane. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Do 2,500.000 lir«. 15045-20

Sobo odda

SOBO in opremljen kabinet, v novi moderni hiši na Prulah, oddam v najem. Pismene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Žabjak«. 15372-23

Sobe išče

PRAZNO SOBO v pritličju, iščem. Naslov v ogl. odd. Jutra. 15415-23a

OPREMLJENO SOBO iščem v bližini glavnega kolodvora. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Železničar«. 15439/23a

Razno

LISTNICO z dokumenti sem izgubil 20. junija v Šiški. Najditelja prosim, da jo odda v ogl. odd. Jutra. 15427-37

Dvignite dospele ponudbe v oglasnem oddelku

A protivrednost, Asta 1944, A. G. 1944, Boljša moč, Continental, Čuvaj, Čimpreje, Čista sveta, Čevlji št. 41, Dobra plača, Dobro dekle, Dobro ohranjeno kolo, Dve prijateljici, Dober okus, Darilo za god, Domačin, Deško kolo, Elektropodjetje, Enajsti letnikov, Franja, Gumi, Gradbeno podjetje, Iščem srečo, Iskren, Kolostrej, Klasje, Kolo, Kadi, Kopalna obleka, Leksikon, Mlada smreka, M. F., Mirni dom, Mlado dekle, Miren, Močno kolo, Nada, Nizka kolesa, Nemščina, Na prometni točki, Nujno, Nedograjeno, Novo, Otroška posteljica, Obleka 3000, Poštena moč, Pošteno, Poštena, Plačam selitev, Pošten in vesten, Protivrednost, Potrebujem denar, Preproga, Pol tisočaka, Plačam prav dobro 33, Pen klub, Plačam naprej, Pošteno dekle, Postrežnica, Primerno darilo, Pomlad, Poštena moč, Predica, Rejec, Ribolov, Resen sem, Resnemu interesentu, Ribolovka, Singer, Spalnica, Sončna parcela, Srečna bodočnost, Sluga in tekač, Slovo praznemu življenju, Tajna služba, Temnosivo, Takoj odločen kupec, Tik tramvajske postaje, Trgovec, Trnovo, Takoj, Takojšnja vselitev, Upokojeni učiteljici, Umetnina, Upravna palača, Uradnica, V dobrem stanju, Ventilator, Železničar, Ženski bicikel, Želim, Ženitev, Zima, Železničar samec, Železo, 1944 znamke, 420 kv. m., 3333, 3 minute od tramvaja, 1000.

KUPUJEMO in NAJBOLJŠE PLAČAMO

posušeno in sveže:

Lipovo cvetje	Milnica koren
Arnika cvetje	Srčna moč koren
Bezgovo cvetje	Cikorija koren
Kamilica cvetje	Tavžent rože
Borovnica list	Št. Janžove roče
Borovnica jagode	Sv. Beneditka rože
Jagoda list	Urhovke rastlina
Lapuhov list	Gladišnik rastlina
Trpotec list	Zlata drozga rastlina
Kopriva list	Materna dušica rastlina
Robida list	Majaron rastlina
Malina list	Prveneo rastlina
Melesa list	Timijan rastlina
Češnjeve peclje	Peteršil rastlina
Kumna seme	Dobra misel rastlina
Gozdni koren	Šetraj rastlina
Baldrijan koren	Krhlikovo lubje
Kompava koren	Divji oreh lubje
Kolmež koren	Hrastovo lubje
Sladke koreninice	

kakor tudi vse ostale vrste zdravilnih in dišavnih zelišč

Vse vrste povrtnine in g obe vseh užitnih vrst

Prevzemamo dnevno od 9. do 12. in od 14. do 18. ure v skladišču

»A L P A« hranilni proizvodi, Ljubljana, Vidovdanska cesta 18.

L. Frick: 32

Usoda pri telefonu

Roman

»Tudi jaz sem res mislila, da ti je ta Olten nad vse pri srcu,« reče nazadnje v molk, ki je nastal. »Zadnji čas se mi je zdelo, da živiš samo še zanj. Prav za prav tudi ne vem, kako bi ti mogla pomagati, Liza. Konec koncev moraš sama vedeti, kaj delaš, vsak človek mora vzeti posledice svojega ravnanja nase...«

»Nikar nobenih praznih besed,« jo razburjenka nestrpno prekine. »Saj nisem mogla naprej vedeti, s kakšnim človekom imam opravka. Olten je bil zmerom tako ljubezniv in pozoren, videti je bilo, da me obožuje, ne vem kolikokrat mi je prisegel, da mu brez mene ne bi bilo živeti. Nazadnje je jel siliti vame, naj se ločim. Tega pa nisem hotela.«

»Ker se nisi hotela odpovedati lepemu in zložnemu življenju, ampak si ga hotela imeti samo tako, za postranskega ljubimca, jeli?«

Liza skesano prikima, ne da bi čutila trpki poudarek Kristininih besed. »Ne tajim, Kristina. Vendar me je Oltenovo siljenje, naj bom samo njegova, osrečevalo. V resnici je delal vse samo zato, da bi izsilil od mene denar. Grozil mi je, da pove vso stvar mojemu možu. Ko sem ga prosila in zaklinjala, naj tega ne stori, je zahteval odškodnino, denar, čedalje več denarja! Toda Gerhard upravlja vse sam, zato mu nisem mogla dati dovolj. Tedaj je ubral drugo struno. Nekako je moral Gerhard zvedeti, da sva se zvečer sešla z Oltenom v najinem stanovanju — prvič in zadnjič, verjemi mi. Olten se je vedel tako čudno, in vobče je bilo razpoloženje med nama nekam razdraženo. Vprašal me je, kaj bi storila, če bi mahoma prišel moj mož in bi naju zalotil. Tedaj se mi je zbudil sum. Ni me bil zapeljal v to snidenje iz strasti, ampak z nizkotno premišljenim namenom, da me zvabi v past! To sem mu zabrusila v lice, in ločila sva se tisti večer kot sovražnika. Drugo jutro sem dobila od Gerharda, ki sem mislila, da je na potovanju, nekaj vrstic s sporočilom, da bo zahteval razporoko in da se nikoli več ne vrne v najino skupno stanovanje. Odkod je utegnil vedeti? A zdaj je tako in tako vse eno. Oltena nočem nikoli več videti. Gerhard je zame izgubljen. Tudi prijateljstva s Kurtom Wagmüllerjem je zdavnaj konec. Sama sem na svetu in nimam žive duše več. Tega ne prenesem! Gerhard mi dela krivico, stvar je bila povsem drugačna, nego on misli. Kristina, vem, da sem v mnogem pogrešila in da bi bil moral biti najin zakon drugačen; trdno voljo imam, da se poboljšam, Bog mi je priča, samo pomagaj mi, da spet potolažim moža. Šele zdaj se zavedam, koliko mi pomeni in kolikanj ga potrebujem.«

Kristina bi pri teh obiskovalkinih besedah najrajši zakričala in ji v obraz zavpila: Mož, ki govoriš o njem, ni več tvoj, nobene pravice nimaš do njegove ljubezni, ne, danes ne več.

Vročično premišljuje, ali naj pove Lizi vso resnico in ali naj ji prizna, kako je z Gerhardom in z njo.

»Kaj ti pa je, zakaj ne rečeš besedice?« jo v živčni nestrpnosti priganja Liza.

Kristina ne ve kod ne kam. Kaj naj odgovori? Tedajci pa poskoči in napeto prisluhne proti vratom. Da, zunaj je pozvonilo, vsa vesela je, da je nekaj prišlo in zmotilo ta razgovor. »Aleks in Dieter bosta, najbrže sta pozabila vzeti hišni ključ s seboj. Oprosti za trenutek.«

Liza prikima in hlastno izvleče iz torbice čipkast robček, da bi zabrisala sledove solz na svojem obrazu. Kristina pa stoji v naslednjem hipu pred — Gerhardom Meisingerjem! Kako bi se bila še pred pol ure razveselila tega obiska, s kakšnim vzhičenjem bi bila vzela prekrasne vrtnice, ki ji jih prinaša, kako varno bi se bila čutila v objemu ljubljenega moža. In zdaj? Tam notri sedi žena, ki se z vsemi sredstvi bori za tega moža in ga hoče dobiti nazaj.

»Moral sem te spet videti, Kristina. Bleda si —«

Migne mu, naj govori tiho in naj bo previden. Pa je ne razume, kako le, zakaj je ljubljena žena danes tako čudna in udržana, menda se ni kaj zgodilo? Prav gotovo da ne ve, na koga bi se bilo treba ozirati. Morda na Aleksa in Dieterja? Ta dva pač že davno slutita, kako in kaj, še malo, pa zvesta vse. Kaj bi torej utegnilo biti —?

»Tvoja žena je tukaj, Gerhard,« mu zdaj pove.

»Liza? Pri tebi?« Njegov obraz je mahoma ves star in izpremenjen. »Kaj hoče od tebe? Si govorila z njo o naju dveh?«

Čeprav se pogovarjata malone šepetaje, je morala gospa Meisingerjeva vendar nekaj slišati ali sicer nekaj zasumiti, kajti mahoma odpre vrata in stopi pred moža in Kristino, ko sta najmanj pripravljena na to. Z naglim pogledom opazi rože v njegovi roki in krčevit smehljaj ji izpreleti obraz.

»O, glejta si, glejta, človek bi mislil, da gre za skrito zaroto,« se ji sunkoma iztrga. »Moj mož te obiskuje za mojim hrbtom, Kristina, in ti celo prinaša cvetlice? O, zdaj razumem...«

»Prav nič ne razumeš,« vzroji Gerhard. Kristina bi se vdrla v tla, tako mučen ji je nastop. Zato pa je videti Liza mahoma zelo samozavestna. Pa ne da bi tu očitno merili z dvojnim merilom, kaj? Nji delajo škandal, jo zaničujejo, racnajo z njo kakor s hudo zločinko in ji groze s takojšnjo razporoko, ker je gospoda Oltena enkrat, da, enkrat povabila k sebi v stanovanje, Gerhard pa obiskuje Kristino v odsotnosti njenih sinov, kdo ve, kolikokrat že, z največjo samoumevnostjo, gotovo le zato, da bi bila videti stvar bolj nedolžna. Če je tako, se mu pač ni treba postavljati za čednostnega sodnika, saj nimata drug drugemu nič očitati. Zastran Kristine pa — —

Ko izreče njeno ime, mine Gerharda zadnja trohica potrpljenja.

»Njo pusti pri miru,« ji besno plane v besedo. »Danes nimaš niti najmanjše pravice več, da bi se tu v kaj vtikala. Kakor veš, sem zahteval razporoko, od zdaj naprej lahko po tem takem delaš, kar te je volja, meni je docela vse eno. Po drugi strani pa te prosim, da se vzdržiš vsake kritike o mojih korakih. Kristina mi stoji mnogo previsoko —«

»Tako, previsoko ti stoji, ona je svetnica, jeli, jaz pa —« Divji smeh strese obupano ženo.

»Dajta, stopita v sobo in se mirno pogovorita,« jima malodušno pravi Kristina. »Mislim, da je najbolje, če vaju pustim sama. Enkrat je treba vse razjasniti, tako ali tako. Name se, prosim, nikar ne ozirajta, jaz, jaz...«

Schriftleiter - Urejuje: Davorin Ravljen — Für das Konsortium »Jutro« als Verlag - Za konzorcij »Jutra« kot izdajatelja. Stanko Virant — Für »Narodna tiskarna A. G.« als Druckstelle — Za »Narodno tiskarno d. d.« kot tiskarnarja: Fran Jeran — Für den Inseratenteil verantwortlich - Za inseratni oddelek odgovarja: Ljubomir Volčič